Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXVI. Ч. 8. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го СІЧНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 12, 1979 No. 8. VOL. LXXXVI.

Східньослов'янська та українська тематика на конференції Американської Історичної Асоціяції

Сан Франсіско, Кал. /тмл/. — Тут в днях від 28 до 30 грудня відбувалась конференція американських істориків, на якій прочитано 161-ну доповідь з 70 тематичних ділянок, в яких історія політичних і соціяльних рухів та порівняльні студії мали велику перевагу. Це не дивно, бо власне порівняльна методологія в історичних науках була головною темою цієї конференції. Тому, що одночасно відбувалися 40 сесій, відвідувач конференції міг побувати лише на кількох сесіях. Ось декілька циклів доповідей, що могли б цікавити нашого читача: „Аграрні еліти та оборона їхньої системи невільничої праці: Прусія, Росія та ЗСА", „Американська торгівля на іноземних ринках: Росія, Мехіко та Середній Схід", „Панування царя філософа: Олександра 1-го: вдача чи невдача освіченого абсолютизму", „Вплив Росії на індустріяльну революцію в Англії", „Московська військово-бюрократична еліта в порівняльній перспективі", „Почуття національної свідомости в середньовічній та ранньомодерній Східній Европі", „Злочинність в передреволюційній Росії". Були ще доповіді про східньоевропейські питання на інших сесіях.

З огляду на актуальність порушених проблем зупинимось тільки на двох циклах доповідей. В циклі про московську еліту проф. Роберт Овен Крамі (Каліфорнійський університет в Дейвісі) розглядав питання бояр, що були в московській державі військово-бюрократичним апаратом, та порівнював їх з подібними елітами на заході: Англії, Франції та Польщі. Найбільшими привілеями користувались польські магнати, які вели відкриту боротьбу проти монарха, мали величезні посілості, велику кількість кріпаків, але одночасно були патронами культури та мистецтва. На Заході аристократія не дорівнювала королеві у своїх впливах, але брала участь в керуванні державою. Московська еліта не мала особистих чи спадкових прав, все було побудоване на службі для царя, втрата служби означала втрату всіх привілеїв, навіть в турецькій системі еліта мала більше прав, наприклад, регіональний авторитет. Тому називати московську державу „орієнтальною деспотією" є милковим, її правильніше окреслювати як „гірша за орієнтальну деспотію". Проф. Крамі на закінчення додав, що фахівці-історики московської держави мають бути бойкотують сесію.

Проф. Річард Геллі (Чікагський університет) розглядав провінційну бюрократію середнього рівня з подібними системами в отоманських, арабських, перських (арабський та турецький період) та китайських системах (період Сун). В той час як в Китаї адміністративні заслуги та висока освіта були критеріями для бюрократії, в арабській системі це було оперте на збиранні податків, а в турецьких умовах основою були земельні посілості. У московській державі на першому місці стояла військова служба, адміністративні завдання мали переходовий додатковий характер (тому, що мате-

(Закінчення на стор. 6)

Тайван може затримати автономію — заявляє Пекін

Пекін. — Китайський лідер Тенг Гсіао-пінг, перший заступник прем'єр-міністра уряду Китайської Народної Республіки заявив, що Тайван може, після об'єднання з китайським материком, затримати свій уряд, військо і повну автономію.

Таку заяву зробив Тенг Гсіао-пінг у Пекіні групі американських сенаторів у складі: Сем Нанн, демократ з Джорджії, Джан Гленн, демократ з Огайо, Гері Гарт, демократ з Колорадо і Вілліям Коген, республіканець з Мейну.

Політичні коментатори вважають, що заява Тенга — це важливий дальший крок нової політики щодо примирення з Тайваном.

Американські сенатори у своїй писемній заяві твердять, що головним пунктом замирення Китаю з Тайваном — це суверенність Тайвану. Якщо Націоналістичний уряд Тайвану відмовиться від суверенітету, тобто, „який прапор повіватиме над Тайваном", то Тайван, як заявив Тенг, затримає за собою „ту саму владу, якою тепер користується". Тенг Гсіао-пінг додав, — пишуть дальше чотири сенатори, — що Тайван може затримати існуючу соціяльно-економічну систему, повну автономію в межах Китаю і своє військо.

Китайський лідер зробив такі чотири ствердження:

Китай бажав би, щоб ЗСА поширили свою фльоту в західній частині Тихого океану і краще скоординували оборонну систему з країнами південносхідньої Азії проти експансії Совєтського Союзу і В'єтнаму.

Китай не звертався за купівлею зброї до Америки, зважучи, що ЗСА не погодяться, однак міг би купити, якщо йому запропонують.

Пекін може відкликати майбутні військові маневри в Тайванській затоці, включаючи цей крок у свою нову політику замирення.

Китайський уряд дальше одобрюватиме появу плякатів на стінах будівель у різних китайських містах і демонстрування за демократію для майбутніх „поколінь". Але Пекін уважає, що було б помилкою ставити справи права людини для обговорення з Америкою.

Совєти зобов'язуються підтримувати революційний уряд в Камбоджі

Москва. — Уряд СССР поспішився висловити свою підтримку солідарности з новим урядом в Камбоджі. Дивлячись на заяву Леоніда Брежнєва, генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР та спільну гратуляційну телеграму, що її підписали Л. Брежнєв і прем'єр-міністер цієї країни Алексей Н. Косигін, не залишається найменшого сумніву, що Москва розраховує на Камбоджу як на свого союзника проти впливів Китаю у Південносхідній Азії.

У заяві Л. Брежнєва, що її заподано після інтерв'ю з журналом „Тайм", і яку перефразувала совєтська газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради, сказано, що камбоджські повстанці повалили — „політичну систему китайського зразка". Брежнєв також назвав усунений уряд прем'єр-міністра Поль Пота — „ненависницьким режимом і тиранією, впливи якої приходили ззовні".

Нав'язуючи до широко розповсюджених звідомлень про вбивства, що сліду вали вразі з захопленням комуністами Камбоджі в 1975 році, совєтський верховода сказав, що „масові знищення населення в Камбоджі є нічим іншим як китайською „культурною революцією" на іншій території". „Культурна революція" у 1966 році була призначена на те, щоб відновити революційного духа поміж китайським населенням. Однак всі ці „скрайні" поступування щодо населення, які були пов'язані з „культурною революцією" Пекін заперечив.

У гратуляційній телеграмі, яка вже менше стосувалася до Китаю сказано: „Внаслідок незвичайної перемоги камбоджського населення відкривається новий сприяючий проспект, який змінить мир на Індокитайському півострові в погодженні з національними аспіраціями народу цієї території і без втручань зовні".

„Совєтський Союз далі розвиватиме і зміцнюватиме традиційні зв'язки приязні і співпраці поміж нашими народами, підтримуватиме камбоджський народ в побудові мирної, незалежної, демократичної, не пов'язаної з ніякими мілітарними бльоками Камбоджі, яка прогресує в напрямі соціялізму", — говориться у совєтській гратуляційній телеграмі.

Нові матеріяли самвидаву

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Недавно на Захід прийшло ряд документів українського самвидаву, які будуть опубліковані на сторінках української преси, в журналі „Сучасність" і в Зошитах самвидаву у видавництві „Сучасність".

Нижче друкуємо перелік цих документів.

1. Лист до голови Київського міського суду від Люби Мурженко, дружини українського політв'язня Олександра Мурженка, в справі переслідування її та її родини. Лист датований 28-го березня 1978 року.

2. Заява Василя Овсієнка, звільненого з концтабору в 1977 році, до прокурора Української РСР, про переслідування його після звільнення з табору.

3. Судовий вирок колишнього вояка УПА Мирона Симчика з січня 1970 року.

4. Звернення Мирона Симчика до Комісії прав людини при ООН. Лист написаний в Уральському концтаборі в 1976 році.

5. Заява Яромира Микитка з 2 травня 1976 року до Піменова (службовця адміністрації табору). Микитко — студент Львівського університету, був засуджений за „антирадянську пропаганду", разом з Зоряном Попадюком.

6. Лист Василя Молошенського до синів. Молошенський був арештований ще в 1945 році і засуджений на 25 років ув'язнення за те, як він пише сином, що „воював ціле життя для України".

7. Лист Левка Лук'яненка до друга, датований 11-го серпня 1977 року. У цьому листі, між іншим, він описує як його допитували в справі М. Руденка й О. Тихого.

8. Лист Олекси Тихого з 15-го січня 1976 року до Президії 25-го з'їзду КПРС. Тихий вимагає з'ясувати йому причину його арешту в 1957 році.

9. „Книга Буття Святої України", написана Олесем Бердником в 1977 році і видана „Ініціятивною Радою Альтернативної Еволюції" в Києві. Книга має 15 сторінок.

10. Поема Олеся Бердника „Закляття", написана в березні 1978 року.

11. „Зачаровані коні" — поема Олеся Бердника, написана в лютому 1978 року.

12. „Дружнє послання" від „Ради Української духовної республіки", датоване 30-го квітня 1978 року.

13. „Дружнє слово" — від „Ради Української духовної республіки" з 30-го квітня 1978 року.

Запляновано видання Фундаментальної історії України і біографічного словника українських істориків

Монтреаль, Канада (П. С. УІТ). — Проф. Любомир Винар під час Ювілейного Вечора „Українського Історика" в Монтреалі 21-го жовтня 1978 року поінформував, що Українське Історичне Товариство запляновало два фундаментальні історичні видання.

Ідеться про опрацювання нової академічної історії України українською і англійською мовами. Дане видання появиться у формі окремих монографій присвячених ранній історії, середньовіччю, Козацько-гетьманській державі, історії України в XIX і XX сторіччях. Це буде 6 збірна праця українських істориків і дослідників спеціяльних історичних дисциплін, яка охоплювала б усі періоди української історії. У зв'язку з тенденційним насвітленням українського історичного процесу совєтськими і багатьма західніми істориками — це заплановане видання матиме переломове значення для історичної наукової літератури.

Друге заплановане видання становить перший біографічний словник українських істориків і дослідників історичних допоміжних наук українською мовою. Хронологічно дане видання охоплюватиме біографічні нариси українських істориків, починаючи від княжої українсько-руської держави по сьогоднішній день. Це буде також збірна праця українських істориків згуртованих в УІТ і інших наукових установах. Сьогодні опрацьовуються докладні проекти цих двох необхідних публікацій. Проф. Л. Винар заявив, що при успішній координації праці він вірить в зреалізування цих проєктів. УІТ, як виразник української національної історіографії, уважає за свій обов'язок опрацювати фундаментальні історичні праці, в яких на основі джерел і літератури була б об'єктивно насвітлена історія України і розвиток української історіографії. Цю інформацію подано з нагоди відзначення 15-річчя „Українського Історика".

Вінніпеґ відзначив учасників Визвольних Змагань України

Вінніпеґ, Канада (КУК). — З нагоди 60-річчя проголошення самостійности України, Відділ КУК у Вінніпезі під головуванням О. Сураського відзначив 17-го грудня 1978 року врочистим обідом ветеранів збройних сил України, щоїм з тієї нагоди вручено пропам'ятні жетони з написом „Учасникові Визвольних Змагань за Волю України — в шану 60-річчя 1918-1978 — Відділ КУК Вінніпеґ". Церемонію вручення доверши почесний президент СКВУ о. д-р В. Кушнір в асисті господаря обіду Р. Романова і п-і Я. Паламарчук.

Молитву відкриття і закінчення провели о. митрат Й. Пуляк і о. архипресвітер д-р С. Савчук. Привіти склали президенти українських громадських організацій з президентом Централі КУК д-р С. Радчуком на чолі. З 35-ох ветеранів-учасників Визвольних Змагань, замешкалих у Вінніпезі, 27 взяли участь у тому урочистому обіді.

Арґентина й Чіле погодились на посередництво Папи

Монтевідео, Уруґвай. — Уряди Арґентини й Чіле погодились на посередництво Папи Івана Павла II у спорі за три малі острови біля протоки Маґеллана, що був значно загострив відносини поміж цими двома країнами Південної Америки. Обидві країни рівнож погодились відтягнути свої війська з погранниччя та поступенно зменшувати число вояків до стану, який існував на початку 1977 року.

Спільне домовлення в справі посередництва Папи підписали тут у понеділок, 9-го січня, 3 міністри закордонних справ Арґентини й Чіле в присутності кардинала Антонія Саморе, знавця південноамериканських справ і особистого відпоручника Папи Івана Павла II, який вів переговори поміж представниками урядів обидвох країн від 27-го грудня минулого року. Як відомо, Папа Іван Павло II плянує відбути подорож до Мехіко та взяти участь у відкритті конференції римо-католицьких єпископів Південної Америки в Пуебльо 27-го січня ц. р.

Спір за острови Нуева, Піктон і Леннокс на Атлантійському океані в околицях протоки Маґеллан почався ще у 1976 році. Тоді міжнародна комісія посередництва, що її очолювала королева Єлисавета II, визнала за Чіле право юрисдикції над цими островами. Арґентина відкинула це рішення і в наслідок загострення переговорів поміж Арґентиною і Чіле існувала можливість збройного конфлікту поміж цими країнами, які почали гуртувати війська вздовж 2,600-милевого кордону. Стараючись не допустити до такого конфлікту, Папа вислав кардинала Саморе до Сантіяго, Чіле, а опісля до Буенос Айресу для полагодження справи. Після кількох подорожей поміж столицями Арґентини й Чіле, Кардиналові Саморе вдалося виправцювати компромісовий договір, згідно з яким обидві сторони погодились на посередництво Папи Івана Павла II.

В Оттаві відбулася конференція багатокультурности

Оттава, Канада. — Канадська дорадча рада для справ багатокультурности влаштувала в Оттаві триденну конференцію для справ багатокультурности. В конференції взяло участь 450 делегатів із різних етнічних груп з цілої Канади, між ними дуже багато молодих представників.

Головним промовцем на бенкеті був федеральний міністер для справ багатокультурности Н. Кафік, який сказав, що політику багатокультурности введено на те, щоб різні канадські етнічні групи краще себе пізнали й розуміли й щоби в той спосіб створити об'єднану канадську спільноту. Політика багатокультурности признає за всіма канадцями їхній однаковий вклад в будову Канади, без уваги на їхнє етнічне походження. Завданням політики багатокультурности є плекати та піддержувати культури різних канадських етнічних груп в той спосіб, щоб їхню культуру пізнали теж канадці інших етнічних груп й в той спосіб між різними етнічними групами витворилася співпраця, приязнь та взаємна пошана.

Норман Кафік

В часі конференції були пленарні сесії та сесії окремих груп молоді, людських прав, газет, радіо та телевізії, освіти тощо, які винесли відповідні резолюції. В часі конференції промовляв теж федеральний міністер М. Лалонд, який сказав, що уряд включить політику багатокультурности в нову конституцію.

Конференція закінчилася ухвалою всіх учасників боротися за продовжування політики зберігання культурних прав усіх етнічних груп, як основних людських прав.

СССР може не додержуватись САЛТ II — твердять спеціялісти

Вашінгтон. — Три колишні працівники розвідчого сектора ЗСА минулого четверга, 4-го січня, під час пресової конференції твердили, що якщо Америка підпише новий договір із Совєтським Союзом відносно обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), то совєтські чинники дуже легко зможуть нарушувати цей договір, бо в ньому нема постанов, які достатньо запевняли б можливості взаємоперевірки.

На цій пресовій конференції, що її зорганізувала неурядова організація Коаліція За Мир Через Силу, промовляв емеритований ґенерал Деніел Ґреґам, колишній голова Агенції Оборонної Розвідки, як теж Рей Клайн, колишній заступник директора Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей), та емеритований ґенерал Річард Стілвелл, президент Асоціяції Колишніх Працівників Розвідки.

Ген. Ґреґам твердив, що Москва відкинула пропозиції, які надали б Америці змогу перевіряти, чи Совєтський Союз додержується всіх постанов САЛТ II. Натомість Клайн і Стілвелл заявили, що члени уряду президента Джіммі Картера добре знають, що існують можливості, що СССР нарушуватиме постанови договору, але вважають, що сам договір важливіший, ніж „деякі недомагання".

Згадані три спеціялісти, як і речники інших кіл передбачають, що навіть якщо ЗСА і СССР підпишуть САЛТ II, то Сенат відмовиться його ратифікувати, бо члени тієї Палати Конгресу „зрозуміють небезпеку для Америки і цілого вільного світу, яка криється в теперішньому тексті САЛТ II".

Повстанці підняли бунт у східньому Афганістані

Пешавар, Пакістан. — Тисячі повстанців, деякі озброєні мушкетами з часів Першої світової війни, посилили бунт у східній частині Афганістану, зайнявши містечко Камдеш та прямуючи на столичне місто провінції Кумар, Чінга Сарай.

Афганістанські повстанці ведуть збройну боротьбу вже від кількох місяців проти комуністичного режиму президента Нура Мухаммеда Таракі, який прийшов до влади у квітні минулого року в наслідок збройного перевороту. Під кінець минулого року Афганістан підписав мировий договір із Совєтським Союзом, одержавши запевнення збройної та економічної допомоги. Але від часу захоплення влади комуністами в Афганістані сильно посилився рух спротиву, який три місяці тому перетворився у збройний бунт.

В неділю, 7-го січня, президент Таракі вислав 12,000 вояків у провінцію Кунар, щоб здушити повстання, але їм не вдалося відбити містечко Камдеш. Дисидентські кола інформують, що понад 5,000 повстанців пробились на віддаль 9 миль від Чінга Сараю та приготовляться до облоги цього провінційного міста. Урядові кола побоюються, що захоплення повстанцями цього міста поширить збройний бунт на інші провінції країни, зокрема на околиці столиці Кабулу, де населення вже від місяців бунтується проти режиму.

ЛМКЛЮБ влаштовує вечір — „Прощання старого року"

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю, 12-го січня ц. р., о год. 7-ій вечора, тут у приміщенні цього Клюбу при 136 2-га евеню відбудеться мистецьке попурі п. н. „На прощання старого року", участь у якому візьмуть: Тамара Лиходай, оперова співачка при фортепіяновому супроводі проф. Калини Чічки-Андрієнко; Одарка Полянська, 13-річна гармоністка; Лаврентій Туркевич співатиме під акомпаньямент бандури; інж. Петро Пясецький розкаже спомини про ловецькі пригоди та інж. Петро Грицай прочитає про події 1918 року в оформленні сатиричного жанру.

„Дні української культури" та українські штемплі австрійської пошти

Взірець картки і штемплів австрійської пошти з українською тематикою.

Відень, Австрія. — Зараз, після заснування Союзу Українських Філателістів Австрії /СУФА/, який існує десять років, австрійська державна пошта почала випускати двомовні німецько-українські штемплі з українською тематикою, картки та конверти з українсько-німецькими написами. Ці штемплі вживають під час різних виставок СУФА та інших українських організацій; досі появилось уже 17 таких двомовних поштових штемплів.

Минулого року в рамках „Днів Української Культури", що відбувалися поміж 1-им, а 3-ім груднем, у столиці австрійської провінції Бурґенлянд, Айзенштадт, під патронатом прем'єр-міністра провінційного уряду Теодора Кері, влаштовано філателістичну виставку СУФА і виставку українського народного мистецтва, що їх зорганізувало українське культурне т-во „Буковина". Там австрійська пошта відкрила знову уже традиційний і спеціяльний поштовий відділ, де вживано двомовних українських штемплів; перший з них, з датою 1-го грудня, зображує фігуру Божого Дитятка з вертепу у Вифлиємі, Яке лежить на подушці з українською вишивкою. Долатково до цього штемпля, на якому також між іншими знаходиться напис „Христос народився", вжито ще штемпель першодніввки „ерсттаг" з нагоди випуску різдвяної марки Австрії на рік 1978. Другий штемпель, якого вживали 2-го і 3-го грудня 1978, показував групу колядників в українському козацькому одязі з бандурами та різдвяною зіркою і написом — „Нова радість стала".

Успішна демонстрація у Філядельфії

Філядельфія, Па. (Я. Т.). — У вівторок, 2-го січня ц. р., відбулася тут протисовєтська демонстрація, влаштована Філядельфійським Комітетом Оборони Мороза з нагоди змагань філядельфійських „Флаєрс"-ів із совєтською гокеєвою дружиною. Недалеко від українців демонструвала група жидів.

У незвичайно несприятливу погоду, при безперервному дощі і морозному вітрі, українські демонстранти, розвинули два великі транспаренти і роздали кілька тисяч летючок.

Ця демонстрація була передавана з новинами 10-ою і 6-ою станціями телебачення. Два філядельфійські часописи, „Філядельфія Інквайрер" і „Дейлі Нюз" помістили про неї і про жидівську демонстрацію окремі статейки. Шкода, що Філядельфія, де живе кільскадесять тисяч українців, не спромоглася на чисельнішу демонстрацію (українських демонстрантів було двадцять, деякі приїхали з далеких передмість Філядельфії, віддалених 30 миль, жидівських демонстрантів було біля 20).

При цій нагоді варто згадати, що завдяки закликам ФКОМ-у, губернатор Філядельфії Шаій був прогол-

(Закінчення на стор. 5)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Косик, Володимир Левенець, (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J., Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пріоритет оборони

Проголошення президента Джіммі Картера про підвищення оборонного бюджету у фіскальному році, який починається 1-го жовтня 1979 року і триватиме до 30-го вересня 1980 року, викликало протести в деяких колах ЗСА з діяметрально різних причин.

І так: секретар оборони Гарольд Бравн турбується, що підвищення оборонного бюджету на 10 більйонів долярів заледве чи можна вважати задовільним, коли взяти до уваги факт, що 10-відсоткова підвишка вже включає 7-відсоткову інфляційну стопу, залишаючи фактично 3 більйони долярів на вдержання існуючих оборонних улаштувань та вдосконалення їх новими засобами. Затурбовання секретаря Бравна зовсім оправдані в обличчі постійно зростаючої загрози з боку СССР, який, як відомо, асигнує два до три рази більше фондів на зброєння як ЗСА, а потужність якого зростає з кожним роком. Подвійну рацію має секретар Бравн, стверджуючи, що коли навіть дійде до підписання договору САЛТ II, то не зникне небезпека першої атаки на ЗСА і беззастережна конечність її відстояти. На таку можливість ЗСА мусять бути приготовані психологічно й мілітарно.

Не менше затурбовання пропонованим підвищенням оборонного бюджету до суми 122.8 більйона долярярів висловили оборонці різних домашніх програм — допомоги убогим, немічним, безробітним, а зокрема загроженим різними проблемами містам ЗСА. Передбачаючи гостру реакцію посадників міст, провідників робітничих профспілок та прихильників поширення різних програм суспільної допомоги, президент Картер включив у загальний бюджет 2 більйни долярів, які раніше плянував скасувати. Це до певної міри заспокоїло критиків підвищення оборонного бюджету, хоча слід сподіватися гарячих дискусій на цю тему в Конгресі ЗСА, який розпічне розглядати новий бюджет 22-го січня ц. р.

В основному, справа бюджету — це справа пріоритетів. Крім цього, справа оборонного бюджету — це рівнож справа зобов'язань ЗСА у відношенні до їхніх союзників. Президент Картер додержав приречення країнам Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), що він пропонуватиме підвищення у висоті трьох відсотків під умовою, що ці країни внесуть такі ж підвищення у їхніх оборонних бюджетах. В обличчі загрози комуно-московського агресивного експансіонізму для волелюбного світу, оборонна потужність ЗСА — це пріоритет першої категорії. Це розуміє президент Картер і його дорадники в Білому Домі. Слід сподіватись, що й в Капітолю знайдеться належне зрозуміння до так преважливого питання, як оборонна потужність ЗСА.

ЗСА піддержують вимогу Камбоджі до ОН

Вашінгтон. — Уряд ЗСА гостро засудив В'єтнам за інвазію Камбоджі, називаючи це ,,збройною інтервенцією у внутрішних справах суверенної нації'', та піддержав вимогу Камбоджі щодо скликання надзвичайного засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй. Це друга з черги заява уряду ЗСА в справі в'єтнамсько-камбоджського конфлікту, який триває вже від трьох років. Чотири тижні тому Державний департамент остеріг В'єтнам, що встановлення дипломатичних зв'язків поміж Вашінгтоном й Ганоєм залежатиме від дальшого відношення В'єтнаму до Камбоджі.

Речник Державного департаменту ЗСА Годдінг Картер 3-ій, подаючи до публічного відома становище уряду, підкреслив, що хоча ЗСА мають дуже серйозні застереження до Камбоджі з уваги на постійні порушення прав людини, то ,,в принципі ми вважаєто, що одностороння інтервенція третьої держави проти цього режиму не є оправдана''. Картер у дальшому заявив, що провінційну столицю Кратіє у північносхідній частині Камбоджі здобули в'єтнамські війська, а не камбоджські повстанці, як про це інформувало радіо Ганою.

Богдан Рабій

СОВЄТСЬКА ПРОПАҐАНДА НА ТЕЛЕВІЗІЙНОМУ ЕКРАНІ

Дня 17-го грудня 1978 року журнал ,,Нюйоркський Учитель'' помістив статтю Алберта Шенкера, президента Американської Учительської Федерації, в якій він критикує вашінґтонську Національну Виховну Ассоціяцію (НЕА) за те, що вона одобрила висвітлення фільму ,,Незнана Війна'', який нещодавно появився на наших телевізійних екранах.

Це документальний фільм про большевицько-німецьку війну в 1940-их роках, написаний Рад Мекюеном, спонзорований Гановер Траст і Ітон корпораціями, а розповідачем програми є знаний голівудський актор Бирд Лянкастер. Продуценти уважали, що інформативно-виховний характер фільму буде мати великий вплив на американську публіку, а головно на шкільництво, подібно як це зробили попередні передачі ,,Голокосту'', про переслідування жидів, чи Александра Гейлея ,,Родовід'', про невільництво в Америці. Тим разом вони сподівалися ще кращих успіхів і хотіли осягнути більше число глядачів.

Шенкер пригадує, що пересічний глядач в Америці принимає телевізійну програму безкритично, не маючи відповідної підготовки. Критики оскаржують деякі програми за це, що вони забирають молодь від книжки, домашнього завдання, перешкоджають у шкільних оцінках, поведінці, роблять молодь пасивною і убивають молоду уяву. Телевізія — якщо правильно застосувати її, стає корисним знаряддям навчання, але якщо її уживається безвідповідально, тоді вона може стати негативним чинником у вихованні молоді і потужним носієм шкідливої пропаганди. Власне тому Алберт Шенкер звертає увагу спонзорам телевізійних програм про їхню відповідальність у відношенні до американської публіки і виховання молоді.

Він покликається на статтю кореспондента Томи Баклея в ,,Ню Йорк Таймс'' із 25-го листопада 1978 року, в якій зазначено, що фільм ,,Незнана Війна'' це просто ,,видумана байочка совєтської продукції'', діялог якої заздалегідь перевірений московськими властями. Баклей твердить дальше, що цей фільм це ,,пропаганда далека від дійсної правди'', тому то й дозволено його висвітлювати без жадних змін у Совєтському Союзі.

Історія ,,Незнаної Війни'' зачинається 1930-ми роками в Совєтському Союзі. Тоді нібито вже загальний рівень життя багато поліпшувався. Немає жадної згадки про масову колективізацію селянства, голод в Україні, загибіль біля 6-7 мільйонів українського населення, жорстокі переслідування, арешти, суди і заслання. Сталінсько-гітлерівська угода в 1939-му році зображена як хитрий крок совєтської дипломатії на це, щоб скористати на часі й приготовитися до рішального бою. Наступ совєтів на Польщу оправданий як ,,визволення'' тих земель, що їх колись поляки загарбали. Про Литву, Латвію й Естонію, які також тоді попали в сталінські руки, немає жадної згадки на екрані. Фінляндсько-совєтська війна в 1940-их роках представлена як маловажна погранична перестрілка. Воєнні сцени показують німців, як вони нищать церкви, пустошать країну, знущаються над цивільним населенням, але на жаль промовчують звірства сталінської влади. Тисячі німецьких вояків попадають в совєтський полон, але немає згадки про те, що майже всі вони загинули в концтаборах. Сталін схарактеризований як чоловік залізної волі, твердого характеру, мудрий володар і рятівник батьківщини. Взагалі, продовжує Баклей, ціла фабула фільму переповнена різними фальсифікаціями і невірними історичними фактами. Задля збереження історичної правди, кінчає Баклей, продуценти повинні бути примушені опублікувати, що цей фільм — це звичайна версія совєтської пропаганди, а якщо ні, тоді американська публіка повинна б прийняти цей фільм з великим упередженням.

Додаткова критика ,,Незнаної Війни'' появиться в місяці березні 1979 року, у виданні ,,Freedom at issue Freedom House, N. Y. Вона написана Адріяном Каратницьким, який також твердить, що цей фільм це ,,образочок витягнений із совєтських підручників''.

На підставі поданих зауваг виходить, що вище згадані американці, а до них напевно прилучаться інші, вже від сьогодні приготовляють публічну опінію по відношенні до цього фільму. Вони може й будуть мати якісь успіхи, якщо американська публіка зрозуміє їхню ціль. Таких людей можемо уважати нашими приятелями і тому слід їм допомогти.

Доволі було протестів і відгомону в нашій пресі відносно протиукраїнських фальшивих обвинувачень і наклепів в ,,Голокості''. На жаль, у більшій мірі це сталося після передачі і було запізно не допустити до кривди, яку зробили нам на очах мільйонів американських глядачів. Варто подбати про те, щоб ми діяли завчасу.

Недавно Голівуд хотів висвітлювати фільм про життя Магомета. Фільм був перевантажений різною фантазією і нісенітницями, які ображали гідність американської мусулманської громади, а головно Чорних Мусулман. Їхня агресивна акція, протести, погрози тощо, таки недопустили до висвітлення цього фільму. Чи ж не могли б так зареагувати і ми, українці, тут на терені Америки? Здається нас тут більше!

Михайло Кучер

,,ІДЕАЛІЗМ'' ТА ,,РЕАЛІЗМ''

[2]

Отже, що властиве політичній думці чужих і що ми мали б приняти, з чим погодитися? В історії народи інколи вибирають собі або ідеалізм, або реалізм як вільний вибір на даному етапі.

Як реалізм, так і ідеалізм не є ціллю самі в собі. Це тільки шляхи до реалізації прагнень народу. Це дві школи мислення, що взаємно себе доповнюють. Так, реалізм без ідеалізму не має будуччини, а ідеалізм без елементів у собі реалізму обернеться у безплідні мрії. Обидва напрямки, якщо не зрівноважені протилежними елементами, для народу небезпечні. Крайній ідеалізм може штовхнути нарід до самовбивчої акції, реалізм, якщо його застосувати до умов, серед яких перебуває наш нарід у системі СССР, також може мати катастрофальні наслідки, бо, здатний тільки на еволюцію, не може чи не хоче взяти на увагу тих величезних втрат, які несе наш нарід щодня.

Що ж може бути для нас ,,доброю'' політикою на даному незвичайно небезпечному історичному етапі? — розважна співпраця тих двох напрямків без взаємних образ і зневаг, які викликають серед громадянства якщо не цинізм, то байдужість до політики, яку тоді утотожнюють з політиканством та безплідною полемікою.

Крайній ідеалізм, при повній байдужості Заходу, дав нам кілька дошкульних програних, як, наприклад, героїчна в основі, але безвиглядна практично війна Карпатської Січі з регулярною мадярською армією. І тут ми поволі переходимо до метафізики в політиці, бо багато покладаємо на творення легенди і перманентність боротьби за самостійність. Щоправда, перманентність існує.

Крайній реалізм серед частини громадянства в УССР, при виявлені невільничої лояльности групи наших письменників чи поетів, включно із писанням од на славу Сталіна, не охоронив нас від величезних втрат, зокрема серед гуманістичної інтеліґенції.

І тепер ми маємо прірву поміж практичним станом нашого народу в системі СССР та ідеалом визволення, себто між ,,революцією'' та ,,еволюцією''. Ми в системі СССР пробуємо надолужити брак фізичної сили силою духа. Романтизм нам каже, що в житті народу є такі вартості, які ми не можемо заперечувати, від яких не можемо відмовитись. Навіть якщо на даному етапі такі вартості не переможуть, то дадуть потрібні стимули майбутнім поколінням. Романтизм репрезентує моральні непоминаючі вартості.

Ми мали б пильно вважати, щоб патріотична фразеологія не покрила льодом реальну думку, щоб за крсномовством не ховалася пустка мислення. Деякі народи пропагують думки, що кожне покоління мусить кров'ю задемонструвати свою відданість ідеї самостійности народу. Але як розрізнити практику від ідеології? На таке питання незвичайно трудно відповісти, тай розгляд такого питання вийшов би поза межі ґазетної статті.

Питання реалізму в нашій визвольній політиці розроблено мало. Ми знаємо, що в УССР не бракує опортуністів, які навіть маскують ,,патріотичними'' фразами свою співпрацю з поневолювачем. І тому наші опортуністи в УССР — це трагедія, хоч вони можуть боронити себе власне реалізмом.

Ще варто звернути увагу на інстинкт самозахований (самозбереження) народу шляхом переходу від романтизму до позитивізму. Програна війна УНР з Москвою за незалежність (у нас чомусь прийнято називати ,,війну'' гімнастичним терміном ,,змагання'') дала нам перехід частини українського суспільства (в першу чергу есерів боротьбістів) від романтизму до позитивізму. Великий історичний струс, який зробила доба УНР, дав нам те, що частина нашої інтеліґенції перейшла до протилежного табору, як і пізніша т. зв. ,,сменовеховщина''. Щоправда, не завжди такий перехід до протилежного табору означає (чи означав) відмову від національних аспірацій. Просто люди шукали їх здійснення в нових умовах, що не виключило їх врешті трагічної долі та політичного інфантилізму.

Нам на чужині бракує історичної перспективи на те, що тепер діється в УССР. Ніхто на чужині не закликає до збройного

(Закінґення на стор. 6)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Міра Гармаш. СРІБНА СВИРІЛЬ Поезії. Обгортка й оформлення Романа Василишина. Філядельфія, 1978, ст. 62.

Збірка поезій Міри Гармаш пригадає тим, що люблять дійсне поетичне слово, що ще існує правдива поезія, хоч появляються ,,модерні'' чи ,,модерністичні'' збірки, які мають признання деяких критиків, хоча цих поезій ніхто не розуміє. Поезії М. Гармаш збудять любов у читача, який знає її давнішні твори, і який знайде оригінальний поетичний вислів і в цій третій збірці, в якій поетка — за грецькою мітологією — доводить, що ,,поезія й музика подібні, бо обидві мають ритм, мелодію, фразу'', обидві ,,люблять динаміку, радіють, сміються, плачуть'', тільки одна вживає слів, а друга тонів.

У збірці ,,Срібна свиріль'' маємо 35 поезій, авторка дала їм назви 35-ох музичних форм: Баркароля, Ноктюрн, Пісня, Марш, Етюд, Серенада, Елегія, Ода, Гимн і т. д. (всіх 35!). Поетка підкреслює, що і в поезії і в музиці ,,найважливіший зміст''.

А тепер погляньмо, як авторка ,,Срібної сопілки'' здійснила цікавий задум в своїх ,,Прелюдіях'', ,,Пасторалях'' та інших, згаданих уже поезіях. Оптимістичний ,,Гімн'' (життю) вона кінчає так:

Привчаюсь жити
близько до природи,
Рум'яним яблуком
радію у саду,
Дрібні знаходжу
насолоди
Чи слухаю весну,
чи в осінь побреду,
Чи чую темну ніч
як дощ стукоче в дах,
Чи перший промінь
вранці
зустрічає птах,
Чи пахне сіно,
що лягло в покоси...
Радію, що живу. Хіба
цього не досить?

В ,,Баркаролі'' (це пісня італійських гондольєрів) — авторка оспівує ,,Красу осяйного Полісся'', ,,запливаючи човном в Десну'', і радісно згадує:

Юносте! Завжди
залишишся вартою
Спогадів, наче зі сну!

В ,,Марші'' авторка лине в думках до ,,барвінкового неба України, до рідної волі степової''. М. Гармаш не соромиться свого українського патріотизму, хоча деякі наші автори немов соромляться свого українства.

Як не радіти
Казкою-світом?
Кличе до себе
зелень і синь...
Край мій чудовий,
Рідна Волинь!

А ось інша частина цієї ,,Волинської Рапсодії'':

Розцвіли чорнобривці
під вікном,
як прощалися повстанці
зі селом.
Пах любисток, пахла
рута
І дзвоніла незабута,
Віддалялась пісня
від села,
Лиш лісами десь,
луна гула.

Закінчено словами авторчиної ,,Оди'' на похвалу ,,Києва'', якою вона закінчила свою збірку ,,Срібна свиріль'' (сопілка):

Проходили ворожі орди
Щезали й проминали всі
А ти стоїш як завжди
гордий
В своїй незрівняній
красі.

Глядиш із вірою
в майбутнє
Крізь сиву давнину
віків,
Бо знаєш — будеш
самобутній:
Святий Андрій
так заповів.

В передмові авторка написала, що і поезія і музика ,,люблять гарну форму'', то в них ,,найважливіщий є зміст''. І це і те є в ,,Срібній сопілці'' Міри Гармаш.

В книжці 13 ілюстрацій в тексті, фінезійно викінчених, які підкреслюють зміст поезій. Їх автор — Роман Василишин.

ВАПЛІТАНСЬКИЙ ЗБІРНИК. Видання друге, доповнене, під редакцією Юрія Луцького. З нагоди п'ятдесятиріччя ВАПЛІТЕ. І Легкосиня даль, II Голубі диліжанси, III З Архіву ВАПЛІТЕ. Видання Канадського Інституту Українських Студій. Видавництво Мозаїка, Торонто, 1977, ст. 260. Це видання здійснено при допомозі міністерства культури і розваги провінційного уряду Онтаріо.

Недавно вийшов тут перший том творів Миколи Хвильового (1893-1933), творчість якого дехто тут уважає контроверсійною, ба навіть шкідливою. Ваплітянський Збірник допоможе всім, що цікавляться добою Хвильового, краще і справедливіше оцінити тих письменників, що належали до ВАПЛІТЕ, душею якого був Микола Хвильовий. Дехто йому не може забути, що це ,,бувший комуністичний партизан і навіть чекіст'', бо не знає, або не хоче знати того, що він пізніше зробив, коли пізнав дійсні пляни Москви в ділянці мистецтва й

(Закінґення на стор. 6)

Іван Кедрин

УКРАЇНСЬКИЙ РІК 1978-ИЙ

(3)

19-22 червня 1978 року перевів на своїй літній оселі ,,Верховина'' в Глен Спей свою 19-ту з черги конвенцію Український Робітничий Союз. Переобрано на головного предсідника Івана Олексина, який, до речі, у минулому році — за ротаційною системою, що її схвалив XII Конгрес українців Америки — став екзекутивним віцепрезидентом Українського Конґресового Комітету і таким чином головував на засіданнях Президії і Крайової Ради УККА, заступниками стали Степан Вікар і Ярослав Пронко, а д-р Роман Ричок головним секретарем і Едвард Попіль касиром. Головною постановою тієї конвенції Робітничого Союзу, який заснувався 1910 року, була зміна назви на Братський Союз, мабуть у зв'язку із зміною професійного обличчя більшости членства тієї організації.

Союз Українських Католиків ,,Провидіння'' переводить вибори своїх керівних органів листовним способом. Дотогочасний головний предсідник о. шамб. Мирослав Харина зрікся з уваги на свій стан здоров'я. Новим головним предсідником став о. кан. Роберт Москаль, канцлер капітули Митрополита Йосифа Шмондюка у Філядельфії, — на заступника був переобраний д-р Олександер Білик; касиром переобрано Стефанію Волчок, рекордовим секретарем став Богдан Тодорів, організаційним референтом — Іван Смолій.

Четвертий в ЗСА братський Союз, Українська Народна Поміч з осідком у Піттсбурзі, мала свою 19-ту конвенцію 12-13 травня 1978 року у Чікаго, Ілл. На головного предсідника переобрано Володимира Мазура. Його заступниками є Лев Футала і Розалія Сикута, Анна Крупа — скарбник, Ананій Никончук — секретар.

З інших великих організацій, які в минулому році перевели свої загальні Збори, треба згадати Союз Українок Америки, конвенція якого відбулася 26 і 27 травня 1978 року в Ню Йорку. На голову переобрано Іванну Рожанковську.

Криза в УДЦентрі

Одною із важливіших і жалюгідних подій у минулому році стала нова криза в Державному Центрі УНР на чужині, найповажніша за всі попередні кризи, які потрясли той Центр від часу його постання у 1948 році. Здавалося, що минулий рік буде щасливий для всієї великої української громади, що її найпершою проблемою — проблемою ,,бути чи не бути'' — є єдність. Передбачалося, що в минулому році завершиться консолідація на базі УНРади і відбудеться 8-ма сесія УНРади у Філядельфії, яка скріпить ту єдність і сам УДЦентр.

Після смерти обраного на 7-ій сесії УНРади її голови інж. Свирида Довголя Президію УНРади перенесено до ЗСА, де в грудні 1977 року обрано нового урядуючого голову Президії УНРади до найближчої сесії Івана Кедрина-Рудницького. Тоді-то, за посередництвом Проводу Українських Націоналістів (ПУН), який уповноважив до цієї справи голову сектора ОУН в УНРаді д-ра З. Городиського, і Конференції Професійних та академічних Товариств в Америці, яка видала в цій справі дві відозви, почалися переговори з опозиційними супроти УДЦентру партіями, щоби спонукати їх до приступлення чи пак повороту до УНРади. 4 лютого 1978 року, після майже трирічних переговорів з різними драматичними епізодами, відбулося у Ню Йорку засідання Президії УНРади з присутністю всіх її 8-ох членів, представників всіх членських партій УНРади і Виборчого сектора, та з участю президента УНР в екзилі п. Миколи А. Лівицького. Йшлося про полагодження заяв, що їх зголосили дві опозиційні партії, чи пак опозиційні віллами двох партій, УНДО і УРДП, що вони рішили вернутися до УНРади. Виконавчий Орган УНР, якому урядуючий голова УНРади переслав на опінію заяву опозиційного до того часу УНДО, висловився проти негайного полагодження тієї справи, визнавши, що той віллам УНДО це ,,нова'' партія, яка не може зараховувати себе до партій, присутніх на 1-ій сесії УНРади у 1948 році, тому треба, щоби цю справу поладнала щойно нова повна сесія. До тієї самої думки прихилився присутній на засіданні президент УНР в екзилі п. Лівицький. Але проти такого становища піднесено аргумент, що за Тимчасовим законом про реорганізацію УДЦентру з 10 червня 1948 року Президія УНРади діє між сесіями з усіми правами повної сесії, — далі стверджувано, що все одно всі акти, доконані між сесіями, мусять бути затверджені або відкинені новою повною сесією, а щодо аргументу, що в 1970 році тодішня Президія УНРади визнала тільки один відлам УНДО, отож опозиційний відлам не може зараховувати себе до партій-засновників УНРади. був аргумент, що

1) 7-ма сесія, закликавши обидві частини УНДО до полагоди свого внутрішнього конфлікту протягом одного року, визнала обидва відлами рівнорядними і 2) у 1970 році була цілком інша атмосфера і цілком інша політична коньюнктура (доба т. зв. ,,реалітетного напрямку'' і тому недоцільно завертати колесо історії назад. Крім того, прихильники консолідації у Президії УНРади звернули увагу, що українське суспільство не зрозуміло би, чому протягом трьох років переконувано опозиційні партії, щоби вони консолідувалися на базі УНРади, а коли дві такі партії погодилися на це, то їх відкидається (ОУН З не захотіла приєднатися). Після засідання президент УНР в екзилі п. М. Лівицький перевів нараду з лідерами обох новоприйнятих до УНРади партій і здавалося, що справи покращають, тим паче, що ОУН, яка на кінці 7-ої сесії відтягнулася від активної праці і відповідальности за дії УДЦентру, повернулася до активної ролі, а також згадана вище Конференція професійних і академічних Т-в виявила тенденцію включитися до системи УДЦентру — після відповідної зміни її Тимчасового закону. Однак, повернувшися до Мюнхену, президент УНР в екзилі Микола Лівицький, покликавшись на внесок Виконавчого Органу УНРади, розв'язав своїм декретом від 7 березня 1978 року УНРаду, нехтуючи порадами, щоб такого кроку не робити. Всеж, опозиційні супроти акту розв'язання УНРади давні діячі УДЦентру бажали мирно наладнати конфлікт, щоби не відштовхувати від УДЦентру певного його активу і не вносити новий роздор у суспільство. Тому 10 червня 1978 року відбулася у Ню Йорку нарада, вислідом якої був лист до п. М. Лівицького з пропозицією скликати тричленну ,,Комісію згоди'' з участю прихильників і противників декрету про розв'язання УНРади, яка мирно поладнала б справу. Однак, поки ще прийшла відповідь на того листа, п. Микола Лівицький перевів зміну уряду УНР в екзилі, виключивши з нового його складу всіх противників розв'язання УНРади. На першому засіданні нового екзильного уряду 11 і 12 серпня 1978 року (,,Свобода'' з 25 серпня мин. р.) п. Микола Лівицький проголосив новий декрет, цим разом змінивши цілком структуру УДЦентру. Зроблено це всупереч виразній постанові Тимчасового закону з 10 червня 1948 року, що його зміну може перевести тільки повна сесія УНРади більшістю 2/3 голосів. За тією зміною Тимчасового закону, який був наче конституцією УДЦентру на чужині, президент Лівицький проголосив себе досмертним президентом із правом призначати кандидата на свого наступника та з правом визначати, котрі партії можуть належати до УНРади, з призначуванням членів УНРади з номінації, та з правом затверджувати (або не затверджувати) обраних вільними голосами платників датку на УДЦентр членів УНРади з Виборчого сектора. Таким чином той новий декрет п. Миколи Лівицького скасував демократичну систему в УДЦентрі. У широких колах суспільства настало збентеження, бо вони не орієнтувалися, що властиво сталося. Розпочалася нова газетна полеміка, при чому, прихильники декретів п. Лівицького скидали всю вину за розв'язання УНРади і створення нової ситуації, яка ніби погрожувала загином УДЦентрові, на останню Президію УНРади, зокрема на її урядуючого голову, який, бувши старшиною Дієвої Армії УНР і головою 7-ої Сесії УНРади — був одним із найактивніших і провідних діячів УДЦентру.

[Продовження буде]

ПРОТОКОЛ

29-ої ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

яка відбулася в місті Піттсбурґу, Пеннсильвенія в готелі The Pittsburgh Hilton, Gateway Center

починаючи від 22-го травня до 27-го травня, включно — 1978 р.

ЗВІДОМЛЕННЯ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

(Продовження з попереднього числа)

(16)

Цього року, як і минулими роками, від УНС я брав участь в Конвенції Братських Союзів Стейту Огайо.

Про мою загально-громадську працю хочу згадати, що як голова Українських Злучених Орґанізацій — Відділ УККА в Клівленд-Парма, чимало зусиль і старань я вклав для постійного розвитку української громади. Рівнож я працював як член Управи СУМА в Пармі, як представник Городів Культури в Клівленді, як голова Українського Республіканського Клюбу на Огайо та екзекутивним директором Комітету Національностей стейту Огайо.

Вкінці шановні делеґати, треба нам всім добре застановитися:

1. Чи наша братсько-фінансова установа відповідно розвивається?

2. Чи наші методи праці відповідають теперішнім обставинам, чи може вони є перестарілі і треба було б шукати нових, кращих?

3. Чи наші урядовці — працівники поодиноких ділянок мають задовільне фахове знання, чи вони виконують як слід свою працю, яку їм доручено?

4. Чи Екзекутива належно і фахово координує тісю працею і чи співпраця урядовців є задовільна?

Над повищими питаннями нам треба добре застановитися, передумати, передискутувати і винести позитивні ухвали, бо від цього залежатиме ріст УНСоюзу, або тільки його животіння.

Нам треба керуватися лише добром УНСоюзу, а ніколи особистими амбіціями.

Д-р Богдан Футей до свого надрукованого звіту додає: Мій звіт є друкований. В минулому році я зорганізував 10 членів, брав участь у нарадах Головного Уряду і в Комісіях і на доручення Екзекутиви виконував всі обов'язки, які мені доручено. У моєму звіті подана моя громадська праця''.

Для добра УНСоюзу звітодавець пропонує:

1. Вибрати статутову комісію, яка працювала б протягом 4-ох років;
2. Оформити у статуті Окружні Комітети УНСоюзу;
3. Устійнити програму для молоді;
4. Дім для старших віком людей є конечністю;
5. Продовжування акції в обороні людських прав;
6. Продовжувати змагання в справі злуки Союзів;
7. Подбати про введення нового забезпечення для молодих професіоналістів.

Д-р Василь Вереш — 4 Відділ пропонує, щоб радні говорили про те, що вони зробили за чотири роки для добра УНСоюзу, а свої міркування і внески подавали, коли буде про це мова у точці 14-ій конвенційних нарад.

Звіт головного радного проф. Тараса Шмаґали

This report covers my third full term as Supreme Advisor of the Ukrainian National Association. The format of the report will be the same as all of my past reports. My activities, accomplishments, views and opinions are presented in three general categories:

A. Activity for the Ukrainian National Association

B. Activity in the American and Ukrainian Community

C. Comments and Suggestions

••••

A. Activity for Ukrainian National Association — My activity directly related to the conduct of the activities of the Ukrainian National Association fell into the following categories:

1. U.N.A. effort in defense of Ukrainian dissidents — Human Rights Week, Washington, D.C.
2. National Fraternal Congress — National Convention, Cincinnati, Ohio.
3. Ohio Fraternal Congress — Annual Conventions and elected member of Board of Directors.
4. Annual meetings of Supreme Assembly — Soyuzivka.
5. Annual and organizational meetings — Cleveland District, Cleveland, Ohio, and Youngstown District, Youngstown, Ohio.
6. Member of the U.N.A. Building Committee and Director of the U.N.A. Urban Renewal Corporation.
7. Member of the Special Committee on "Svoboda" and the Publications Department.
8. Contacts with various public officials and political leaders.
9. Contacts with various fraternal leaders.

B. Activity in the Ukrainian and American Community — It has been the tradition that members of the Ukrainian National Association take an active part in civic endeavors in the American as well as the Ukrainian community. My activities during the past four years have been as follows:

1. Republican Heritage Groups Council — Republican National Committee, National Co-Chairman and member of the Executive [illegible].
2. Ukrainian American Republican Federation — National President.
3. 1976 National Convention of the Republican Party - Alternate Delegate-at-Large, Ohio.
4. Cuyahoga County, Ohio, Republican Executive Committee, Vice-Chairman.
5. Ohio Republican Nationalities Council — State Chairman.
6. Republican National Committee — Committee on Cam-
7. Cleveland Self-Reliance Credit Union — Vice-Chairman.
8. United Ukrainian Organizations of Greater Cleveland Branch of UCCA — Executive Committee.

C. Comments and Suggestions

As in the past, I will take this opportunity to comment on items which, I feel, are very important for the continued progress of our association.

1. UNA Building

It has been my honor to serve on the UNA Building Committee and as a Director of the UNA Urban Renewal Corporation since its inception. To say that there were some anxious moments in the early years of our building operation would be an understatement. However, with a lot of hard work and an equal amount of luck, we now find ourselves with the building occupancy at the level we had hoped when that almost $6 million of the debt on the building is now due our members instead of private financial institution due our members instead of private financial institutions. It was my original idea that if we had to pay banks high rates of interest, it would be more appropriate to pay our membership this money. This year our association will pay our members over $500,000 in interest which we would have otherwise paid to some outside financial institution. With almost one-third of the total organization's assets committed to this building, it is indeed important that we continue to conduct this operation in the same business-like fashion as we have in the past.

2. UNA's Leadership Role in the Ukrainian Community

Our association must continue to expand the leadership role which it has always played in the Ukrainian community, specifically in the areas of financial development and American political activity. Although there have been some meetings and some other encouraging signs of cooperation, our community is simply not taking advantage of the financial strength and resources available to us. We all know that in the United States money means power, which is one of the reasons the UNA is such an important force in the Ukrainian community. However, our community in general, is still financially terribly unsophisticated. We must continue to look into the possibilities of the formation of new programs and new institutions. The UNA must maintain a leadership position in this effort.

The Ukrainian Human Rights Week on Capital Hill in Washington, D.C., in 1977 was probably the most sophisticated political action ever undertaken by our community. I am proud that it was initiated by our association and I am proud to have played a part in this project. However, it is unfortunate that we have not followed up on this project except in our newspapers. We should have considered a similar project for this year. We also should be planning some future action in the area of civil rights for our community in the United States. With the forthcoming Bakke decision, I feel that civil rights and particularly the area of reverse discrimination will receive much renewed attention. No one has suffered more reverse discrimination than our first- and second-generation Americans. Our community, and specifically our association, should be prepared to make an impact on the American political process following the Bakke decision.

3. *Preparing for our Future*

My experience on the Special "Svoboda" and Publications Committee has reinforced my original feeling that we should consider changing our basic organizational structure. The relationships and responsibilities of certain hired workers and elected officers is undefined and has caused problems. Even the relationship and responsibility of elected officers to each other has, in the past, created some problems. I feel that anybody who works for the association on an everyday basis should answer to someone other than just the convention every four years. I do not feel that we should react from emotion and make any major changes to our Constitution at this convention. However, in each of my reports during this last term, I have asked that a management consultant firm be hired to study and make recommendations in this area. This has not been done and such a resolution should be offered and passed at this convention. I still feel quite strongly that after such a study we may find that what a convention should be doing is simply electing a Board of Directors who would, in turn, hire the professional staff necessary to carry out the organization and administrative work of our association.

In closing, I would again like to thank the Delegates of the 1974 Convention for the confidence they exhibited in me by re-electing me to this third term. I would like to thank my fellow members of the Supreme Assembly and the Executive Committee for their cooperation and support. Last, but not least, I would like to thank my fellow members of the Cleveland District who worked so hard during the last four years and congratulate them for their activity, especially the tremendous job which they did during the 1977 Organizational Campaign.

Головний радний Тарас Шмаґала до свого надрукованого звіту додає:

Брав участь у Комісії, яка розглядала конфлікт між головним предсідником і головним редактором, в Комісії опрацьовання правильника зборів, є активним у Комітеті оборони людських прав і оборони громадянських прав. Брав активну участь у влаштуванні імпрези, яку спонзорував УНСоюз у Вашінґтоні. Є членом Дирекції союзового Дому. В УНСоюзі маємо поважні проблеми: справа Дому, справа організовання нових членів. Ці важливі справи вимагають застанови й вирішень. Окрема Комісія повинна основно перестудіювати ці справи, щоб дати правильну оцінку ситуації, щоб Головний Уряд міг успішно працювати для розвою нашої Установи.

Звіт головного радного д-ра Мирона Куропася

As in the past, my convention report is divided into four major sections: UNA Activities, Ukrainian Community Activities, Impressions, and Recommendations.

UNA Activities

During the past four years, I participated in the fraternal activities of two UNA district committees: Chicago, Illinois and Baltimore, Maryland.

The highlight of my UNA involvement during this period of time was my role as facilitator of the Ukrainian Human Rights reception in the U.S. Capitol on May 18, 1977. Co-Sponsored by the Ukrainian National Association and Senator Bob Dole (R-Kans), the reception hosted a total of thirty-one U.S. senators and over 40 U.S. representatives, all of whom were briefed on the plight of Ukrainian dissidents in Soviet Ukraine. Working closely with Supreme President Joseph Lesawyer and Supreme Advisors Taras Szmagala and Eugene Iwanciw, the latter having played a lead role in developing the program and in preparing the UNA publication on the Ukrainian dissident movement which was distributed to all 435 members of Congress and 100 senators, I was greatly heartened by the results of this historic UNA effort. A number of congressmen and senators wrote personal letters to Comrade Brezhnev, to the Soviet ambassador in Washington, and to other high Soviet officials protesting the gross violations of human rights in Soviet Ukraine. Their letters later appeared in *Svoboda* and the *Congressional Record.*

In July of 1977, I accompanied Senator Dole to Vienna where he met with Boris Jaminskyj who further briefed the senator on recent developments in Ukraine. Later, I traveled with Senator Dole to Belgrade and was present when the senator first raised the issue of human rights in Ukraine with the U.S. ambassador and other representatives attending the Conference on Security and Cooperation in Europe. In the fall, when Senator Dole returned to Belgrade, his formal remarks to the delegates at the conference included mention of the significant role played by the Ukrainian National Association in making him aware of the Ukrainian national movement. Alone among all of the U.S. delegates to the conference, Senator Dole went beyond human rights and raised the question of national rights as a legitimate issue for discussion at Belgrade. It is indeed tragic that the Carter Administration, which so eloquently defended the initiation of an American foreign policy based on moral principles, did not follow through on its professed commitment by insisting that the final statement of the Belgrade Conference include references to human rights. As we are all aware, this neglect was a strategic victory for the Soviet Union.

In addition to my involvement with the UNA sponsored Ukrainian Human Rights Days in Washington, I also:

1. Attended the 1976 and 1977 UNA District Committee meeting in Baltimore, Maryland.
2. Attended UNA District Committee meetings in Chicago, Illinois, in 1977 and 1978.
3. Visited with UNA members in Richmond, Virginia, Omaha, Nebraska, and Kansas City, Kansas.
4. Represented the UNA at the National Fraternal Congress Convention in 1974.
5. Represented the UNA at the 70th Annual Baltimore/Washington Fraternal Congress in Baltimore, Maryland. Thanks to the efforts of John Malko, an active Maryland UNA'er, I had the pleasure of delivering a luncheon address entitled: "Our Fraternal Value System." My remarks were later printed in *the Ukrainian Weekly.*
6. Attended meetings of the UNA Supreme Assembly in 1975 and 1976. I was not able to attend the 1977 meeting because my duties as a legislative assistant to Senator Bob Dole compelled me to be present during all Senate hearings of the Helsinki Commission.

Ukrainian Community Activities

As a member of the UNA Supreme Assembly, I have always felt it my obligation to play an active and visible role in organized activities within the Ukrainian community in North America.

The highlight of my contributions in this area of endeavor occured in conjunction with our community's celebration of America's 200th anniversary as a nation and the 100th anniversary of the Ukrainian immigration. In keeping with the events organized in 1976 to commemorate these two anniversaries, and in my role as Special Assistant to President Ford for Ethnic Affairs, I was able to organize a Ukrainian Youth Day in the White House during which some 80 leaders from Plast, SUMA, ODUM, MUN,SUSTA,TUSM, and Zarevo were able to meet with State Department officials to discuss America's policy towards the Soviet Union with major emphasis on the Ukrainian national question. Participating as an Honorary Grand Marshall in the parade which later took place from the Washington to the Shevchenko Monuments, I was successful in having Ford Administration representation in the person of Elliot Richardson, the Secretary of Commerce. His presence was significant in the fact that he was the highest ranking member of any White House Administration still in office to participate in a Ukrainian American ceremony at the Taras Shevchenko monument.

In addition to the above activities, I was also able to:

1. Serve on the executive board of the Metropolitan Chicago branch of the Ukrainian Congress Committe in 1975 and 1976. As the Vice-President for Community Liaison, I was instrumental in having the annual Ukrainian Independence Day celebration become a multi-ethnic event which included representatives from 19 ethnic communities in Chicago including, among others, the Jewish, Italian, and Japanese.
2. Arrange the presence of Congressman Edward Derwinski at the UCCA sponsored Ukrainian Independence Day banquet in Chicago in 1975.
3. Arrange a special filmed message from President Gerald R. Ford to the UCCA sponsored Ukrainian Independence Day banquet in Chicago in 1976.
4. Arrange the presence of Senator Bob Dole at the UCCA sponsored Ukrainian Independence Day banquet in 1978.
5. Arrange a White House meeting of UNWLA, ODFFU Women's Auxilliary) and Gold Cross national executives with President Ford's Special Assistant for Women.
6. Arrange a meeting between President Ford and Patrirch Josyf Cardinal Slipyj.
7. Assure full Ukrainians representation at the four White House ethnic conferences which I organized for President Ford. Over 50 Ukrainian Americans from various organizations and representing various interests attended these conferences.
8. Assure that some 17 Ukrainian Americans attended the special State Department briefings on U.S./Soviet relations.
9. Arrange UCCA and UNA representation at a special ethnic luncheon with President Ford in Milwaukee, Wisonsin. Representing the UNA at that event was Supreme Advisor Anatole Doreshenko.

As a White House representative of President Ford, I addressed Ukrainian American community groups in Detroit, (where I received the "Ukrainian of the Year" award from Ukrainian Graduates of Detroit and Windsor), Woonsocket, Pittsburgh, Cleveland, Los Angeles, St. Louis, Philadelphia (Manor Junior College and St. Joseph's College), New York City, Rome, (N.Y.), and Holmdel, New Jersey.

After leaving the White House, I agreed to do volunteer work on behalf of the Harvard Ukrainian Studies Institute addressing scholarly and fund raising conclaves in Cambridge (where I presented a paper entitled "One Hundred Years of the Ukrainian Immigration"), Detroit, Newark, Syracuse, and Buffalo.

During the past two years, I have also addressed Ukrainian Independence Day events in Astoria, Denver, Rochester, Binghamton, and Hamilton.

Under the sponsorship of the Ukrainian Canadian Professional and Business Federation, I traveled to Toronto in 1977 to read a paper entitled: "The Ukrainian Immigration: Past, Present and Future." The same organization invited me to address their annual "Zabava" in Saskatoon, Saskatchewan in 1978. My remarks were entitled: "The Helsinki Accords: A Ukrainian Human Rights Opportunity."

Finally, as an active member of the Washington Community in 1976 and 1977 (Holy Family parish), I taught a short course in Ukrainian immigration history.

Impressions

During the past four years it has been my pleasure to visit and to become more familiar with a total of 27 Ukrainian communities in the United States and Canada. In all of them, I found a healthy, exuberant Ukrainian existence which belies fears on the part of some of us that Ukrainian life in North America is slowly fading out of existence. In most cities I visited I discovered active participation on the part of many of our young people and a true and legitimate desire among them to become involved in local Ukrainian activities. And, in all but a few instances, I found an enthusiastic willingness on the part of our established leadership to bring young people into the administrative fold. Where this has happened, the community has benefitted from a variety of new and creative programs. In those rare instances where youth involvement has not been encouraged, the community has begun to stagnate.

I also discovered another healthy phenomenon in most Ukrainian communities: the continued desire of our senior citizens to remain active in Ukrainian community programs long after retirement. Those communities which have made allowances for senior citizens participation have prospered. Those which have not taken advantage of this invaluable human resource have suffered the consequences of a narrowing base of support within their ranks.

Finally, I have been greatly impressed by the level of sophistication of the leadership in our Ukrainian communities. Every community I visited has a cadre of dedicated, hard working and enthusiastic leaders who have risen above narrow political and religious differences and personal animosities and is striving, as best it can, and with all of the resources at hand, to build bridges of understanding between itself and the broader Ukrainian community. They are active in American and Canadian politics — most know Congressmen, Members of Parliament, and Senators personally — and their involvement has resulted in greater understanding for the Ukrainian cause among North American political leaders. They cultivate leaders in other ethnic communities. They rotate leadership assignments in order to permit others to share in the decision-making process. They emphasize results and moral standards rather than political or religious affiliation in judging those who wish to lead or to influence the Ukrainian community. I am heartened by the new breed of moral leadership which I see emerging throughout North America and I pray that the present trend will continue. If it does, then our community may well be entering an era of growth and achievement unequalled by anything we have accomplished in the past.

Having been so favorably impressed with what I found at the grass roots level, it was inevitable that I would contrast our local situation with my perception of what I find occuring at the national level, especially within our own UNA ranks. Does our present UNA leadership reflect the kind of leadership exhibited at the local level? Have our leaders eschewed personal animosities in order to bring about unity of effort? Do we emphasize results? Have we tried to broaden the decision-making process within our ranks? Have we worked with our youth? Have we made provisions for our senior citizens? Have we, in short, lived up to the mandate provided to us by our founding pioneers and maintained the *fraternal* character of our organization? I think not.

Let's look at the record. For the third convention in a row, our Supreme Controllers have been asked to investigate allegations against our Supreme President concerning his dealings with other members of our Supreme Assembly. First it was the Supreme Vice-President. Then it was the Supreme Secretary. Now it is the editor-in-chief of *Svoboda.* What kind of moral leadership is that? Why must personal differences with the Supreme President take up so much of our time? How can we ever have a unified organization when our leadership is not unified and when so many decisions appear to involve purely personal likes and dislikes?

And what about results? For the third convention in a row we are faced with a declining membership. We are now down to some 60,000 actual members and there is little hope that we can reverse our present trend. Oh yes, we saved our new UNA building but it will be many years before we can truly realize

the fruits of our long term investment. And what will we do with our new found money in the future? Already one hears talk of more construction. Another building. More steel, concrete and brick. Are these the results a fraternal society should applaud?

Let's look at our UNA decision-making process. Does the duly elected Supreme Assembly have any real voice? Are decisions reached by our Supreme Assembly implemented by the Supreme Executive? Do our resolutions have any meaning? Not really. Within our organization the Supreme President decides which resolutions will be honored and which will not. Is this the way to broaden the decision-making base of the UNA?

What have we done for our young people? Have any of the Supreme Assembly initiated resolutions to upgrade our cultural courses, to investigate the possibilities of a UNA youth organization, to publish an English language youth quarterly been realized? The answer, of course, is no. Is this how we go about building our future?

We haven't helped our senior citizens either. Despite the best efforts of our UNA Senior Citizens Committee — established by the Supreme Assembly in 1975, our Supreme Executive has been reticent to respond with a meaningful program. Is this what we call honoring our pioneers?

Finally, have we emerged out of the brick and mortar ideology of the past and begun, once again, to honor our fraternal obligations? We *are* different from other insurance companies such as Prudential and John Hancock because of our fraternal commitment to our members. We compete with other insurance companies by emphasizing our fraternal benefits and yet most of our members cannot share in many of these benefits. While other fraternal insurance organizations have increased their fraternal offerings, ours have remained the same for over 20 years. Small wonder our membership is declining.

Recommendations

To borrow a campaign phrase from Jimmy Carter, I believe our Ukrainian community deserves a UNA that is as moral and as vibrant as the community itself. Four years ago, many of us were concerned with the financial burdens the UNA would encumber if we couldn't rent our new building. We were saved from having to deal with that crisis largely as a result of New York City's decision to raise their taxes, a decision which prompted a number of financial firms to move their base of operations out of the city. Fortunately for us, some decided to locate in Jersey City.

No one can help us avoid the moral crisis that looms on the horizon. Only we are in a position to do that. We will never have a better opportunity than right now, at this convention.

My recommendations for achieving that noble end are very simple. We need to elect a Supreme Assembly that is committed to:

1. Building the fraternal character of the UNA with programs which benefit all members.
2. Increasing involvement with the young people of our community so that they will come to realize that the UNA is an organization which represents their interests.
3. Providing more benefits for our senior citizens so that they will realize that their past contributions to our community have not been forgotten.
4. Instituting a results oriented system of evaluation within the Supreme Assembly which will enable that body to monitor the Supreme Executive according to its ability to reach certain mutually agreed upon objectives.
5. Establishing unity of UNA effort regardless of political and religious affiliation.

I realize that my recommendations are not new and that I am not the only person who has ever made them. I am also aware that they have never been implemented despte the best intentions of our delegates. Their future, nevertheless, still rests with you. Think about them. Reflect. Act in response to your convictions and know that whatever you decide, the will of our people will be served.

Головний радний д-р Мирон Куропась до свого надрукованого звіту додає:

В минулих двох роках відвідав 27 українських громад у ЗСА і Канаді. Всюди зустрічав людей, що жертвенно працюють для української спільноти. Тому, на його думку, причина того, що членство УНСоюзу зменшується, не є в громадах, але в тому, що Головна Канцелярія не подає їм належного пляну й директив. Делегати ухвалюють резолюції, але, на жаль, на підставі тих ухвал немає виготовленого пляну праці по місяцям, тому немає позитивного результату в праці. На його думку, треба продовжувати у Вашінгтоні започатковану акцію в спараві оборони прав людини.

Звіт головної радної Анни Гарас

На вступі складаю щиру подяку шановним делегаткам і делегатам 28-ої Конвенції за те, що виявили до мене довір'я і перевибрали мене на пост головної радної найбільшої української установи у вільному світі — Українського Народного Союзу, яка вже 84 роки виконує поза межами України місійну працю.

Працюючи для УНСоюзу, я старалася виконувати свою працю совісно і всеціло для добра і росту нашого батька Союзу.

Мій звіт за ввесь час від 28-ої Конвенції досьогодні подано в трьох частинах, а саме: 1. активність, як головна радна, 2. діяльність, як голови Окружного Комітету та 3. праця на пості секретарки 47-го Відділу.

Праця головної радної

Як головна радна я була присутня і звітувала на всіх засіданнях Головного Уряду УНС, що відбувалися від 28-ої Конвенції дотепер. Під час всіх нарад я брала живу участь у дискусіях, висловлюючи свої думки та завваги для добра та дальшого розвитку нашої організації УНС. На цих нарадах брала я участь також в конференціях спеціяльних комісій, створених з членів Головного Уряду.

В дальшому я репрезентувала УНСоюз на Загальних Зборах сусідньої Округи Вілкес-Бері, Па. (в березні 1975), а в липні 1977 заступала УНС при відслоненні пам'ятника Ольжича на Оселі ОДВУ в Лігайтоні, Па. При цьому хочу згадати, що на побудову цього пам'ятника від нашої Округи складено 25.— дол.

У вересні 1976-го року я була майстром церемонії при відкритті пам'ятника Лесі Українки на Союзівці.

Діяльність як голови Окружного Комітету

Наша Округа складається із 11-ох Відділів та нараховує 1,600 членів.

Як голова Окружного Комітету Округи в Лігай-Велі, я старалася, щоби ця Округа була активна, і тому давала ініціятиву та сама склала багато праці.

Кожного року Округа відбувала загальні збори. Влаштовано два бенкети з програмами; один з нагоди 80-річчя існування УНСоюзу, а другий в честь союзових піонерів. Часто відбувалися організаційні наради з метою, щоби дати інструкції та познайомити відділових урядників і інших зацікавлених зі способом і тактикою для успішного організування членів. На одних таких нарадах (1975) відзначено грамотами всіх відділових урядників, які працювали для УНС на протязі 25-ох або більше років.

В жовтні 1977-го року відбувся Секретарсько-Організаційний Курс Окружних Комітетів Пенсильвенії (5 Округ) в Лігайтоні, Па., де наша Округа була численно заступлена. Також зорганізовано від нашої Округи учасників автобусами на фестиваль УНСоюзу з нагоди відзначення 200-ліття американської Державности, та 100-ліття українського поселення в ЗСА; а пізніше на маніфестацію у Вашінгтоні, Д. К., і це з нагоди 200-ліття і 100-ліття, як рівнож зорганізовано автобуси для учасників на відвідини Союзівки.

Тому, що в каденцію діяльности нашої Округи, як і загально, входять від 28-ої Конвенції роки 1975-ий, це був Рік Жінки, та 1976-ий, що був роком відзначення 200-ліття Американської Державности і 100-ліття українського поселення в ЗСА, громадська та організаційна праця нашого Окружного Комітету була більш пожвавлена. В дальшому можу навести, що брала участь в Загальних Зборах Відділів. Відвідувала я також сусідні округи на їхніх загальних зборах, чи організаційних нарадах, чи то знов було відзначування Українського Дня і т. п.

Була делегаткою від Округи на XII-тому Конгресі УККА. Брала участь в конференціях голів Окружних комітетів. Наприкінці хочу сказати, що як голова Окружного Комітету я найбільш зосереджувала свою увагу на тому, щоби Відділи були активні та зростали в членстві. Тому була я в постійному контакті з відділовими урядниками і де була потреба, я допомагала не тільки своїм досвідом і порадою, а й сама організувала для них членів. В 1977-му році не було в нашій Окрузі ні одного Відділу, щоби не зорганізував бодай одного члена. Наша округа виконувала свою квоту організування членів на 70%, а також і на 100%.

Діяльність як секретарки 47-го Відділу

Як секретарка Відділу я докладала всіх зусиль, щоби збагачувати Відділ прибутком в членах. Від 28-ої Конвенції досьогодні я зорганізувала 157 членів.

Я вже є 12 років членом Клюбу Заслужених Союзовців і за цей час я придбала для батька Союзу поверх 500 членів. В Році Жінки, то є 1975 р. я одержала за свої заслуги плякату „найкращої організаторки", а в 1976-му році дістала плякату з написом „Чемпіонці УНС". Крім праці в УНС, я беру активну участь і в інших громадських організаціях. Я є в головній управі ОЖ ОЧСУ, в головній управі Карпатського Союзу; належу до Відділу ОЖ ОЧСУ в Аллентавні, до Союзу Українок в Бетлегемі і до Конгресового Комітету.

На закінчення мого звіту хочу подати деякі рекомендації, які, на мою думку, було б корисними для дальшого розвитку та росту Українського Народного Союзу:

1) Пропоную, щоб УНСоюз виасигнував з резервового фонду на уділювання безвідсоткових позичок студентам високих шкіл, що є членами Союзу найменше 2 роки.

2) Підвищити дивіденди, які УНСоюз видає щороку своїм членам; підвищити також тим, що мають виплачені грамоти.

3) Підвищити секретарям відсотки звороту за видатки.

Кінчаючи мій звіт хочу подякувати всім відділовим урядовцям та членам управи Окружного Комітету Округи Лігай-Велі за щиру співпрацю.

Висловлюю також щиру подяку головам і членам управ Окружних Комітетів Округ — Шамокин, Філядельфії і Вілкес-Бері за спільну співпрацю та добросусідські відносини.

Головна радна Анна Гарас до надрукованого звіту додає:

Працює для УНСоюзу вже 20 років. У звітовому часі була головною радною, головою Окружного Комітету і секретарем Відділу. Зорганізувала 157 членів у минулих чотирьох роках. За цілий час своєї праці зорганізувала біля 500 членів. Допомагала місцевим секретарям у праці. Наводить два випадки, що Головна Канцелярія відмовила уділення ,,моргеджу'' (гіпотечної позики), а це не впливає на приєднування членів — це спричинює, що нові члени не вписуються до УНСоюзу.

Звіт головного радного Василя Дідюка

Вельмишановні і Дорогі Делегати, Пані і Панове!

Завдяки довір'ю нашої Союзової громади, а зокрема її конвенційних делегатів, вже четвертий раз звітую перед нашими Конвенціями, як головний радний. Коли ж врахувати, що на протязі 12-ох років треба було виготовляти і звітувати на щорічних засіданнях Головного Уряду УНС, а повних 10 років активно і віддано працювати, як обласний організатор, то справи УНС мені дуже близькі, добре знані і дорогі.

Коли сьогодні знову стаю до звіту перед цією світлою 29-ою Конвенцією УНС, нашим „Союзовим Парляментом", то признаюсь, що окрім великого ентузіязму й пошани до наших піонерів - основників та досягнень, яких на протязі близько 85-ох років домоглась наша установа, збуджується у мене непевність й тривога. Таку непевність і тривогу породили деякі теперішні обставини, які, на жаль, заіснували в УНС, а зокрема затрата найосновнішої цілі, для якої УНС був створений — братерства, взаємної моральної і матеріяльної допомоги, одиницям і спільноті.

Звітуючи, я не збираюсь входити в подробиці, хоч би із деяких невідрадних обставин, які заіснували тепер, чи вже на протязі декількох років, бо це справа нас усіх нашої Конвенції. Про ці „обставини" ми напевно почуємо у звітах Головної Екзекутиви, Контрольної Комісії і радних. Про них напевно заговорять всі делегати. Бо основною ціллю Конвенції є прослухати, проаналізувати і поробити відповідні висновки та винести такі рішення й постанови, щоби на найближчі чотири роки дати нашій установі такий провід й напрямні, які у ніякому випадку не сміють розходитися із нашими цілями й завданнями. Ми мусимо ясно поставити питання „Кво вадіс"! — куди йдемо?

Тому ніхто із нас не може втікати від дійсности, а що вона невесела, багато із нас про це не знає. Не повинно бути для нас важливим, чи наші слушні зауваги і конструктивна критика, комусь подобається, чи ні! Добре виконання обов'язку дорученого нам Конвенцією, це найосновніша справа. Коли ж такого обов'язку ми не виконали, то самі поставимо питання, чому, які на це складалися причини? Чия в цьому вина? Ствердивши це, ми напевно зможемо по-дружньому і братерському всі ці справи розв'язати, направити. Ми ж члени великої ідейної і братської установи.

Я, однак, великий оптиміст, свято вірю в наші цілі й завдання, вірю в кожну щиру українську людину. Тому напевно ми знайдемо правильну розв'язку багатьох наболілих проблем. Ми напевно знайдемо правильну розв'язку, яка зліквідує „животіння" нашої установи, чи її постійне зменшування, а приверне нестримний її ріст. Цього від нас вимагають обставини тут, і обставини на наших рідних землях. Наші піонери - засновники ніколи не простили б нам нашої неуваги чи байдужости.

Від нас і тільки від нас залежить, чи ця наша Конвенція УНС стане переломовою у дальшому рості і силі УНС в Америці і Канаді.

Моя союзова праця

З цієї чотирирічної каденції, ще два роки я працював як обласний організатор, був головою Торонтонської Округи, а досьогодні я є головою 407-го Відділу. Жалую, що в останніх двох роках не міг вже мати таких організаційних успіхів, як тоді, коли повний час праці зміг присвячувати УНС. Однак, не звертаючи уваги на досить невідрадні союзові обставини в Канаді, я докладав усіх зусиль й старань, щоби в міру всіх можливостей бути тісно пов'язаним з працею УНС. В рамках нашого Канадського Представництва, що його очолював сенатор П. Юзик, та у зв'язку з попередньою моєю працею обласного організатора і широкого знайомства з членством, управами Відділів і секретарів УНС, багато часу і уваги я присвячував, щоби допомогти їм у праці. Я сам приєднував нових членів, допоміг багатьом секретарям „врятувати" десятки інших, які були рішені ліквідувати своє членство. Брав участь у двох Організаційних Зборах Округи та чотири рази Канадського Представництва. Виголосив кілька доповідей на тему життьового забезпечення, підкреслюючи користі з приналежности до УНС в Українській Суспільній Службі, розсилав до 1976 р. членські книжечки, відзнаки й ін. Полагоджував цілий ряд телефонів, з якими зверталися до мене мої старі знайомі секретарі та інші союзові працівники чи члени.

На протязі 10-ох років організаційної, часто мозольної праці, форми і престиж УНС в Канаді були вже дещо впорядковані та УНС почав був відігравати у багатьох випадках престижеву ролю і здобувати собі право громадянства, як великої організації. Коли прийшлося залишити всі ці справи на „поталу", або силу самих секретарів, то це звичайно мусіло боляче відбитися на цілості. Намагання Канадського Представництва, бодай дещо запобігти обставинам, та якось їх наладнати, не мали успіхів, бо майже всі пропозиції були відхилені Головною Екзекутивою. Тому прикро сьогодні слухати, що в Канаді союзові справи далі невпорядковані, а організаційна активність впала до половини. Знаємо, що на протязі багатьох років УНС в Канаді, відсотково до цілости, все вів перед. Чи ж не варто сьогодні запитати, що ж сталося? Що було причиною, що на близько 10 тисяч членів в Канаді з понад 70-ма Відділами, не залишилось ані однієї людини, яка змогла б зайнятися цими справами? Може не всі докладно знають про обставини в Канаді, однак я хочу ствердити, що за теперішній невідрадний стан УНС в Канаді, в ніякому випадку не відповідаємо ми, канадські союзовці.

Дехто в Головній Екзекутиві думав, що, створивши такі обставини в Канаді можна буде „рятувати" їх певними півзаходами. Тому, ані шум „відкриття" і навіть посвячення т. зв. Канадської Канцелярії, яка пов'язана з „чіф ейджентом" на підставі канадського законодавства, хоча приніс непотрібні фінансові видатки, не збільшив ані активности, ані престижу УНС в Канаді.

Канадські союзовці, маючи на увазі розбудову УНС в Канаді домагались канцелярії, не у формі стола і телефону, але канцелярії, у якій кипіла б організаційна праця: канцелярії, яка була б осередком життя і дії союзовців, згідно з громадськими і організаційними обставинами, які тут існують. Наших порад і думок-пропозицій не взято до уваги, і тому наслідки є такими як є. УНС — це приблизно 85-річне надбання українських спільнот Америки і Канади, це моральна і матеріяльна твердиня, яка має стати свідоцтвом нашого буття і праці у цих країнах. Це установа, праця якої була і мусить бути спрямована для добра наших спільнот в обох країнах, та для допоміжної боротьби українського народу за його визволення з московських кайдан. Цього хотіли наші піонери, цього хочемо ми, цього буде хотіти наше нове покоління! Тому ніхто не мав і не має права применшувати чи нівечити ці великі ідеали, бо УНС є надбанням цілих поколінь і тільки з такого становища й обґрунтовання кожен із нас мусить підходити до нього без огляду на його в УНС становище.

Спостереження і висновки

У задержанню престижу УНС в Америці і Канаді, а в зв'язку з цим і його дальший ріст і силу, на мою скромну думку конечно:

1) Безапеляційно привернути дух братерства в УНС. Обмежити владу і притягати до організаційної відповідальности тих, які хотіли б нарушувати цей принцип із своїх позицій.

8) Поробити відповідні статутові зміни. Статут, який довгі роки міг бути навіть добрим, у зв'язку із життєвими змінами вимагає також певних змін - поправок. Статут мусить чітко і ясно визначувати ролю керівних органів. Не Контрольна Комісія і Головна Рада мають бути підзвітними органами Головної Екзекутиви, а навпаки. Наш статут у багатьох випадках дає необмежену владу предсідникові. В руках предсідника, а до того в залежності ще від його інтерпретації, бо не знати хто є таким інтерпретатором; предсідник має у своїх руках владу: законодавчу, виконавчу, суддейську, а часто навіть контрольну. І не дивно, що були випадки непорозуміння Контрольної Комісії на засіданнях Головної Екзекутиви. Контрольна Комісія і Головна Рада, це органи, які у міжчасі Конвенцій мають унапрямлювати і вести контролю діяльности Головної Екзекутиви.

3) Обмежити вибір головного предсідника до двох каденцій, а всіх членів Головної Екзекутиви до 65 року життя.

4) Послідовно і систематично переходити на фаховість так в адміністраційній, як і організаційній ділянках. Є Відділи, які на протязі вже короткого часу залишаться без секретарів.

5) Підшукувати і давати конкретну можливість включатися у керівні органи нашої установи людям з молодшого покоління. Це відноситься до всіх організаційних щаблів УНС: Відділи, Округи, Головний Уряд.

6) Враховуючи економічно-господарські обставини в обох країнах, конечно збільшити секретарські винагороди до 12%, та виплачувати їх точно при кінці третього, а не четвертого місяця. Часто ми чуємо, що організаційною основою нашої праці є секретарі, тому не тільки теоретично, але і практично даймо їм змогу такими бути.

7) Остаточно статутово оформити Округи, створивши таким чином триступневість нашої установи. Дотеперішній досвід з існуванням Округ, вже повинен бути достатнім для статутового оформлення.

8) Для змін статуту і належного приготування покликати до життя Статутову Комісію Конвенцією, а не рішенням Головної Екзекутиви. Статутова Комісія повинна працювати на протязі цілої каденції, і прийти з готовими пропозиціями змін чи доповнень на чергову Конвенцію. Кілька днів праці над статутом, вже перед самою Конвенцією не розв'язує справи.

9) Змодернізувати виплату дивіденди від окремих груп та виплачувати їх за календарним фінансовим роком. Звільнити від вкладки у 75 році життя власників поліси „Даблю".

10) Звернути увагу на суспільно-громадську і братсько-запомогову ділянку нашої праці, зокрема в Округах. У цьому ювілейному році „Свободи" влаштувати всюди, де тільки можливо, відповідні імпрези, запрошуючи на них найширше коло нашої громади. Далі працювати у напрямку об'єднання Союзів.

Закінчення

Кінчаючи мій звіт, хочу щиро подякувати всім членам Головного Уряду і всім союзовцям за щиру співпрацю. Дякую делегатам на 28-му Конвенцію УНС за виявлення мені довір'я у виборі на пост головного радного. Я переконаний, що не все, що я хотів, вдалося мені зробити, але у багатьох випадках не все залежало від мене. Вірю, що в майбутньому спільними силами, як одна союзова родина, будемо змагатись за дальшу розбудову УНС у службі нашим спільнотам в Америці і Канаді, а цим самим і службі цілому українському народові, який тепер, зокрема у тяжкій московській неволі, потребує нашої допомоги.

Головний радний Василь Дідюк до надрукованого звіту додає:

Працю виконував згідно зі статутом і обставинами, які є в УНСоюзі. На його думку, нам в Союзі бракує братерства й єдности для великої справи та зміни способу нашої праці. Ми видвигнули гасло: ,,Лицем до молоді'', але на залі бачимо дуже мало молоді. Це тому, що ми не даємо можливостей, щоб молодь включалася у союзову діяльність. Гасло ,,В пошані до піонерів" — також не переводиться у практиці. Дехто каже, що Канада є проблемою для Союзу. Ні! Союз є один і в Канаді і в ЗСА, може є одиниці, що хотіли б примінювати пословицю: ,,діли й пануй''. Закликом за уздоровлення відносин, за братерство і за ріст УНСоюзу — звітодавець закінчив свої завваги.

Д-р Ярослав Падох повідомляє, що прийшов відвідати нашу Конвенцію Давид Спрінґ і просить головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора представити гостя.

Йосип Лисогір представляє Давида Спрінґа, який є президентом ,,Католік Лайф Іншуранс Ко'' у Мілвокі, а рівночасно є президентом ,,Нешинел Фратернал Конгрес'' в Америці, що об'єднує понад 10 мільйонів членів.

Давид Спрінґ вітає Конвенцію від 94-ох братських союзів в Америці й Канаді, які він очолює. Ці союзи разом об'єднують понад 10 мільйонів членів. Просить прочитати брошуру про це, що ,,братерство — це родинна справа'', яку видало об'єднання союзів. УНСоюз є найбільшою національною організацією, яку він в тому році вітає. Бажанням успіхів у нарадах закінчив своє привітання.

[Продовження буде]

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Об'єднання жінок ОЧСУ віддає поклін „Матері Року" Оксані Мешко

Стараннями ОЖ ОЧСУ Відділу в Ню Йорку, влаштовано 12-го листопада 1978 року „Святкування Матері Року" Оксани Мешко. Програму свята гарно підготовано, про що постаралася голова Відділу Дарія Степаняк та проф. П. Андрієнко-Данчук.

Дарія Степаняк відкрила святкування — вітаючи гостей та членкинь, рівночасно з'ясувавши його значення. Вгорі, понад китицями квітів на стіні висів портрет жінки, на лиці якої було вирізьблене горе, страждання, біль і безмежне терпіння героїчної постаті матері — матері страдниці українського народу. Здавалось, що ці запалі болем горіючі очі гляділи і з наші душі.

Проф. Андрієнко-Данчук у своїй доповіді накреслила постать Оксани Мешко та її життєпис. Вона і розповіла, що чоловіка Оксани Мешко розстріляли сталінівці, а всю її родину запроторили в тюрми і на Сибір разом з нею на довгі роки. Син Оксани В. Сергієнко догоряє, важко хворий після важких каторг на засланні.

У догоряючім його тілі, неначе ясний смолоскип, горить незламний дух сильного сина, вільного духом матері — Оксани Мешко, Матері Року.

Процитувала поезію Олеся „Живи Україно" дзвінким голосом молоденька декляматорка, учениця Школи Українознавства Наталя Маслій. Сумний голос козацької бандури під мистецьким володінням Олеся Фурди признав далеку тугу українського степу.

Ліричними голосами молоді співачки Оксана Харук та Христина Іванів відспівали „Лебеді материнства" — слова Василя Симоненка до музики Романа Степаняка та „Рушничок" Майбороди; акомпаньямент — п-и Соні Шерег гарно доповнив музичне тріо.

Спільну декламацію виголосили діти Школи Українознавства СУМА — „Україні" Івана Франка — Оксана Бардиґула, Марійка Чижо, Михайло Гнатишин і Михайло Мацьопа.

З глибоким зворушенням прочитала вперше свої поезії п-ні Алла Коссовська-Давиденко — „Діялог на роздоріжжі" присвячений Оксані Мешко, а другу „Травнем усміхався листопад", присвячену матері стрільця.

Торжественну програму святкування „Матері Року" закінчено відспіванням „Не пора, не пора!"

Н. Г.

Успішна демонстрація...

(*Закінчення зі стор. 1*)

сив день 10-го грудня минулого року „Днем Українських Прав Людини".

Під час відзначування у Білому Домі 30-ліття проголошення Декларації Прав Людини, голова ФКОМ-у передала для президента Картера репрезентативне видання „Нездоланий Дух. Мистецтво і поезії українських жінок політв'язнів в СССР". Президент Картер подякував за цей дарунок особистим листом, запевняючи, що книга ця буде у його особистій бібліотеці.

У зв'язку з „Днем Солідарности" з нашими політичними в'язнями у Совєтському Союзі, ФКОМ заплянував оригінальну акцію. У днях від 10-го до 17-го січня ц. р. найлюднішими вулицями Філядельфії буде їздити кожного дня тягарове авто із величезним полотном (20 на 10 стіп), на якому будуть написані на обох боках відповідні гасла та символічні картини.

Слід також відмітити, що хоча члени ФКОМ-у покривають більшість витрат з власної кишені, інтенсивна праця ФКОМ-у вимагає додаткових фондів. Маємо надію, що жертвенна філядельфійська громада прийде своїм активісткам з допомогою. Нова адреса ФКОМ-у: „Human Rights for Ukraine — Moroz Committee" P. O. Box 7101, Philadelphia, Pa. 19117.

Ділимося сумною вісткою з Пластунками і Пластунами та Українським Громадянством в цілому світі, що з волі Всевишнього, дня 3-го січня 1979 року, відійшов на Вічну Ватру

сл. п. пл. сен. керівництва

АНДРІЙ МИЦЬО

голова Крайової Пластової Старшини в ЗСА, член 3-го Куреня УПС „Лісові Чорти", визначний пластовий діяч, б. воїн Української Повстанської Армії та член багатьох українських організацій.

ПОХОРОНИ відбулися в суботу, 6-го січня 1979 року з церкви св. Івана Хрестителя на цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Опечаленим Дружині, Доні, Синові і всій Родині, складаємо вислови глибокого співчуття.

Головна Пластова Рада
Головна Пластова Булава

•

Згідно з бажанням Родини, замість квітів на могилу, просимо складати пожертви на Пластовий Видавничий Фонд.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 12-го СІЧНЯ 1979 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 371 Відд., о год. 7-ій веч. в залі УНДому в Ірвінґтоні. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стеців, гол., Вол. Шпирка, заст. гол., Леся Назарук, кас., Ю. Баранюк, фін. секр.

СУБОТА, 13-го СІЧНЯ 1979 р.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Звичайні місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 266-ий Відд., о год. 7:30 веч. в домі Укр.-Амер. Горож. Клюбу при 3-5 Теллер вул. На порядку: звіти уступаючої Управи, дискусія над звітами, плян праці на 1979 рік, внески, запити та дискусія. — С. Когут, предс., М. Кривулич, кас., В. Варшона, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 270-ий Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі. Проситься чл. прибути та вирівняти залеглі вкладки або посилати на адресу фін. секр. S. Ostrowsky, 29 Lexington Ave., Jersey City, N.J. 07304. Tel. (201) 432-2983. — Управа.

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА і БАТЬКА

бл. п.

ІЛЯРІЯ ЧУЧМАНА

буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в неділю, 14 січня 1979 р., о год. 12-ій дня в церкві св. о. Миколая у Філядельфії, Па.
при 24-ій і Попляр вул.

В смутку:
дружина — ІВАННА
донька — НАДІЯ
сини — ІГОР і ЛЕВ
синова — ЛІНДА

Товариства к. Вояків УПА в Америці і Канаді
з невимовним болем повідомляють всіх Вояків УПА, Комбатантські Організації та Громадянство, що з волі Всевишнього, відійшов у Вічність, дня 3-го січня 1979 року, на 57-му році життя

бл. п.

АНДРІЙ ЗЕНОН МИЦЬО-ВЕРНИВОЛЯ

Старшина УПА, Провідник ОУН, Голова Крайової Пластової Старшини та громадський діяч.

ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 5-го січня 1979 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінґтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 6-го січня 1979 року, о год. 12-ій дня в церкві св. Івана Хрестителя в Ірвінґтоні, звідки Тлінні Останки перевезено на цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Горем прибитій Дружині, Дітям, Братам, Сестрі та усій Родині, вислови співчуття

Головні Управи

Карпатський Лещетарський Клюб
повідомляє
Лещетарів та Лещетарські Клюби Америки і Канади, що

МІЖКРАЙОВІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ

ЗА ПЕРШЕНСТВО УСЦАК-у
відбудуться
в днях 24, 25-го лютого 1979 року
в Осередку West Mountain Ski Area
Glens Falls, N.Y.
Подробиці будуть своєчасно подані пізніше.

Управа

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями та Знайомими,
що 9-го січня 1979 р., по короткій тяжкій недузі,
на 90-му році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни,
відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
БАТЬКО, ДІДО і ВУЙКО

бл. п.

АНТІН ВОЗНИЙ

нар. 29-го січня 1889 р. в Галичині, кол. учасник Визвольних Змагань, хорунжий УГА та довголітній учитель на Рідних Землях та на еміграції.

ПАРАСТАС буде відслужений в п'ятницю, 12-го січня ц. р. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd. у Філядельфії, Па., о год. 8:30 веч.

ПОХОРОН в суботу, 13-го січня 1979 р., о год. 8-ій ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви Царя Христа у Найставні у Філядельфії, де о год. 9-ій буде відслужена Заупокійна Служба Божа, а опісля на український католицький цвинтар на Факс Чейсі.

Горем прибиті:
ДАРІЯ ЗАВАДОВИЧ — дочка
з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
ХРИСТЯ і БОГДАН ЗАВАДОВИЧ — внуки
МИКОЛА СИВИЙ — сестрінок
з дружиною ІВАННОЮ
і сином ТЕОДОЗІЄМ
Ближча і дальша Родина та Приятелі
в Америці і Україні

•

Замість квітів на могилу, прохаємо складати пожертви на „Дар Українському Воєнному Інвалідові", збіркова листа ч. 313-63 (Збіркова листа Покійного) на адресу: Social Service of Ukrainian Veterans, 1321 W. Lindley Avenue, Philadelphia, Pa. 19141 або 939 W. Roosevelt Blvd., Philadelphia, Pa. 19140.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 29-го грудня 1978 року, упокоївся в Бозі, на 80-му році життя, наш Дорогий СВОЯК

бл. п. інж. ліс.

ВОЛОДИМИР БІЛИНСЬКИЙ

ПОХОРОН відбувся 2-го січня 1979 року з української православної катедри св. Володимира в Торонті, Канада, на цвинтар Prospect

Д-р ІРИНА НІТЕФОР-ТИМОШЕНКО
зі синами МИХАЙЛОМ і ЮРКОМ

82-ий Відділ СУА відзначив 30-річчя СФУЖО

У неділю, 12-го листопада 1978 року точно в 30-річчя заснування СФУЖО, за ініціятивою культурно-освітньої референтки 82-го Відділу Союзу Українок /СУА/ Ірини Іванчишин, в присутності представників жіночих Організацій членів СФУЖО і великого числа визначних громадян урочисто відмічено ту історичну дату.

Голова 82-го Відділу, відкриваючи святкування, привітала голову СФУЖО і почесну голову СУА Лідію Бурачинську, бажаючи їй доброго здоров'я і сил, щоб вести якнайдовше нелегку працю. Дальше ведення програми передала культурно-освітній референтці Ірині Іванчишин. Вона з питомою їй красноречивістю подала історію започаткування СФУЖО, порівнюючи ту подію до появи альманаху „Перший вінок" з 1887 року і до першого жіночого Конгресу в Станиславові /тепер Івано-Франківськ/ 1934. Спершу до СФУЖО належало 10 організацій-основниць між іншими СУА, Український Золотий Хрест, Об'єднання Жінок Канади ім. Ольги Басараб, ЛУКЖ Канади. Зараз в системі СФУЖО працює 20 організацій. Головне завдання СФУЖО є удержувати зв'язок зі всіми українськими жіночими організаціями, розкиненими по всіх континентах світу та координувати їх працю. Бо тільки наш об'єднаний голос в обороні поневолених братів і сестер зможе почути світ і тільки спільною співпрацею усіх організацій зможемо осягнути намічений плян. Першою головою СФУЖО, пригадала вона, була письменниця, редакторка і сенаторка до польського сойму Олена Кисілевська.

У програмі від СУА, Олена Процюк зреферувала присутнім про вклад праці СУА в системі СФУЖО, зокрема про зпвнішні зв'язки. Від Золотого Хреста звітувала голова відділу УЗХ у Ню Йорку Дарія Бойдуник. Вони допомагають політичним в'язням, видали книжку присвячену Олені Телізі, удержують літні табори для дітей. Від ОЖ ОЧСУ вітала заступниця голови Б. Чарторийська, підкреслюючи спільну акцію голодівки під Об'єднаними Націями, засвічення ялинки на згадку жінок-в'язнів, зокрема працю спрямовану на допомогу воюючій Україні. Були також членки православного сестрицтва,але як гості, бо із-за недуги голови, офіціяльної делеґації не було. В заключнім слові голова СФУЖО п-і Лідія Бурачинська подала історію організації СФУЖО, зокрема згадавши труднощі і заслуги попередніх голів.

У мистецькій частині, студентка права Л. Канюґа-Голод прочитала три вірші з книги „Нездолений Дух". Багато оплесків одержала співачка Христя Карпевич, яка при власнім акомпаньяменті відспівала кілька народних пісень. Ініціяторка цієї скромної імпрези для відзначення 30-річчя СФУЖО культурно-освітня референтка І. Іванчишин відчитала з відчуттям вірш Олени Теліги „Усе лише на це". Членка 82-го Відділу Софія Раковська виголосила вірш О. Теліги „Поворот".

Накінець голова 82-го Відділу Іванна Клим подякувала п-і Л. Бурачинській і всім присутнім. Президент кредитової Кооперативи „Самопоміч" Роман Гуглевич вручив даток від Кредитівки для СФУЖО, чек на 100 долярів. Лідія Гошовська вручила голові СФУЖО китицю розкішних рож. Співом „многая літа" закінчено цю небуденну імпрезу.

Ольга Соневицька

Владика Архиєпископ Константин у Сан Франсіско

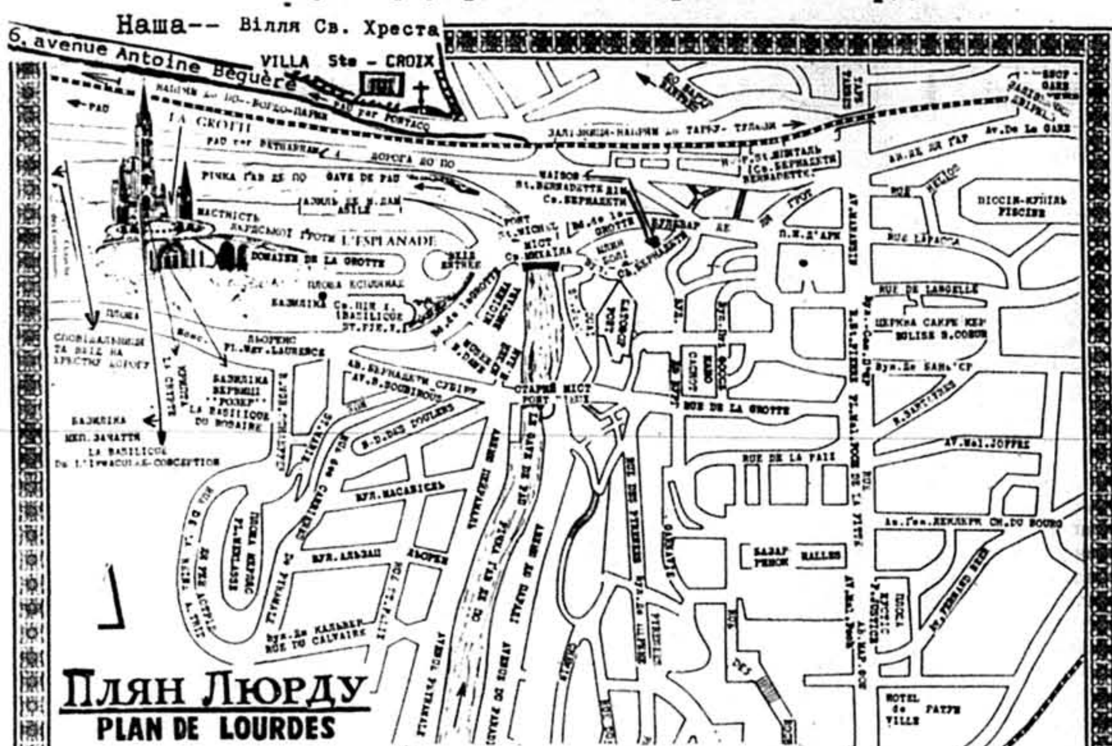
Українська автокефальна православна церква Св. Арх. Михаїла в Сан Франсіско, в неділю, 3-го грудня м. р. в день свого Храмового Свята, відзначала 20-річчя існування цієї парафії. На це небуденне величаве свято прибув з Чікаґо Владика Архиєпископ Константин, який очолив Архиєрейську Службу Божу в сослуженні місцевого пароха о. Симона Шумакова та о. Степана Голутяка. Під час Служби Божої, Владика Константин, на доручення Блаженнішого Митрополита Мстислава, нагородив митрою настоятеля парафії о. Симона Шумакова. Сам процес нагороди отця митрою, був надзвичайно урочистим і зворушливим. Церковний хор під керівництвом диригента Миколи Сороки прекрасно звеличував всю Службу Божу. Церква була переповнена молящими. На кінці Служби Божої переведено молитву за Україну „Боже Великий Єдиний".

Після Служби Божої у парафіяльній залі відбувся загальний обід, що його приготувало Сестрицтво на чолі з головою Сестрицтва Надією Базальською. На обіді було присутніх понад 200 гостей. Голова парафіяльного уряду п. В. Візір представив гостям присутніх представників місцевих організацій та членів парафіяльного уряду. В імені парафіяльної Управи та всіх парафіян п. В. Візір подякував Владиці Константинові за його відвідини нашої парафії та всіх православних парафій на далекому Заході ЗСА. Далі п. В. Візір зілюстрував двадцятирічну історію існування української православної громади у Сан Франсіско. З великою промовою виступив о. С. Голутяк, настоятель Української православної парафії в Лос Анджелесі, на тему: „Віра в Бога і єдність народу". По обіді відбулася мистецька частина під керівництвом Вєри Шавлач. У програмі виступили декляматори:

Христина Недашківська, Віктор Гнип, Оксана Шавлач та Анатолій Гнип. Оксана Черепенко майстерно відіграла на бандурі декілька пісень, а Андрій Веселий на гітарі гарно відіграв дві пісні. Неперевершеною точкою в програмі був виступ наших славних співачок Марійки Черепенко та Вєри Шавлач, які на професійному рівні відспівали дует трьох пісень: „Черемош", „Доріжка" та „Звідки йдеш". Крім того, Марійка Черепенко прекрасно виконала сольо двох пісень: „Черевички мої" та „Вечірня пісня". Акомпаньювала п-і Евел Лескі. На закінчення виступив ансамбль танцюристів під керівництвом Ліди і Федора Жеребинських, які по-мистецьки виконали декілька українських народних танків. У цій групі виступали: Л. Жеребинська, Н. Базальська, Ю. Шулешко, Ф. Жеребинський, К. Юґер, Н. Миронів, В. Федулів. Свято закінчилося молитвою за Україну.

О. Кейс

За побудову української церкви в Люрді

Ділимось радісною вісткою з українцями у вільному світі, а також з українцями на рідних землях, що врешті трапилась для нас золота нагода купити у славному Люрді дім-віллу св. Хреста та парк розміром 1337 м2. під будову української церковці. Згадана посілість коштує: 200,000 долярів. Вона знаходиться недалеко св. Ґроти, де тому 120 літ Пречиста Діва знижувалась із небесних висот, освятила її своєю появою, запечатала своїми чудами, та залишила там своє свідоцтво: джерело святе і чудодійне, що лікує спрагнені людські серця і душі.

В останньому часі під час моєї поїздки за океан, між нашими українцями в Америці і Канаді виринула гарна і смілива гадка: за всяку ціну купити місце під будову української церкви, або хоч порядної каплиці в нашому східньоукраїнському стилі не десь за горою, але таки у самому Люрді і якнайближче до св. Ґроти. Щоб до неї свої і чужинці могли завжди приходити, там молитись і випрошувати багато ласк у Божої Матері для тих, що складали і складають на ту церковцю свої пожертви, за навернення грішників і для всього українського народу. Дотепер уже три тисячі п'ятсот українців відгукнулись на наш заклик своїми щирими пожертвами. За їх жертвенне і палке українське серце черговий раз складаємо найщирішу подяку. Тому, що деякі з них запитують, „яка їм з того буде користь та які найголовніші умовини при посилці пожертв", відповідаємо:

Перша користь є та, що за жертводавців наші священики у Люрді відправляють св. Служби Божі: окремо за живих, щоб Люрдська Божа Мати їх благословила здоров'ям і щастям та обильними ласками з небесних висот, а також окремо за тих жертводавців, що вже відійшли у вічність, щоб Господь був для них милосердним так, як вони були милосердні й щирі на будову храму Матері Божої в Люрді.

Друга умова: хто пожертвує 20 дол., його вписуємо як жертводавця, що подарував одну цеголку: хто дає 100 дол., його вписуємо як фундатора: хто дає 200 дол. — вписуємо як фундатора-добродія: хто зложить 300-400 дол. вписуємо, що зложив „Княжий Дар". Хто пожертвує 500 дол. і більше, того ім'я буде вихарбуване на мармуровій таблиці срібними буквами і прикріплене у збудованій церковці в Люрді; хто зложить 1 000 дол. і більше, того ім'я буде викарбуване золотими буквами на білій мармуровій таблиці, як доказ для всіх грядучих поколінь їх полум'яної любови до нашої небесної Неньки-Покровительки України.

Дорогі Земляки, що любите і молитесь до Пречистої Діви Марії з Люрду! Завдяки Вашим молитвам і щирим пожертвам у місяці жовтні 1978 р. у сам день Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста, зібрані українські священики в Люрді оглянули і одобрили купівлю дому-вілли св. Хреста, а під празник св. Покрови закінчили торг і купили для української спільноти згадану посілість. Це маємо наочний доказ, що Непорочно — Зачата Діва Марія з Люрду вислухала наші благання, однак ми не сміємо ані на мент зупинятись на півдорозі, аж поки не збудуємо в Люрді української церкви.

Віримо, що Мати Божа вислухає і дальші наші благання що пропаде нинішня „залізна заслона" і вільні сини і доні України приїдуть на прощу до Люрду й будуть там молитись, щоб виздоровіти із своїх недуг, із ран великих, що їм завдали безбожники. І молячись у чудодійному Люрді, будуть чудуватись та й благословити Вас всіх, що своїми цеголками - пожертвами збудували українську церкву — Собор українських палких сердець.

Усіх українців доброї волі прохаємо про ласкаву допомогу. Ваші щирі пожертви тепер і на будуче пересилайте на слідуючі адреси:

в Америці: Selfreliance Federal Credit Union 2351 W. Chicago Avenue,Chicago, Illinois 60622 c/o Rev. Wasyl Pryjma, Account No 20863, USA

в Канаді:
St. Mary's (Toronto) Credit Union ltd., 278 Bathurst Street, Toronto, Ont. M5T 2S3 c/o Rev. Wasyl Pryjma, Canada або:
rev. Wasyl Pryjma c/o Mr. and Mrs Pityk 19 Leland Avenue, Toronto, Ont., M87. 2X6, Canada.

Щоб своєчасно отримати посвідчення за прислану пожертву, найкраще пересилати на таку адресу:
L'Abbe Pryjma Wasyl 27, rue Adolphe-coll boite Postale 3168 31027, Toulouse Cedex c.c.p. 613-26A, Toulouse, France.

Хто мав би труднощі з пересилкою пожертви на будову укр. церкви у Люрді, хай передасть в руки своєму о. пароxові, який Ваші гроші перешле куди треба.

о. Василь Прийма, парох Південної Франції з осідком в Тулюзі та в Люрді.

Люрд-Тулюза: 2 XI 1978 р.

Східньослов'янська...

(Закінчення зі стор. 1)

ріял тут подається дуже скорочено, наголошує те, що на мою думку, є значніше).

З підсумками доповідей виступила проф. Ен. М. Клеймола (університет Небраски), її довша стаття про царські методи боярської еліти недавно появилась друком, а також має вже готову статтю про „опалу" в московській системі). Вона підчеркнула важливість військової та поліційної служби для московської бюрократії, її низький стан освіти, довгі роки служби (до 70 років і довше), колективну відповідальність (мабуть татарську спадщину), брак бунтів царських службовців (таких, які були в османській системі). Причину в цьому слід шукати в нерозвиненому суспільстві московської держави, в низькім рівні економіки, фактори, що спричинилися до того, що московська держава не стала членом европейської громади націй. В московській державі не було університетів, високих шкіл для студій права, не було академій чи згуртувань вчених. У Москві існувала замкнена система. Для порівняння, в Китаї в той час була високо розвинена економіка, високо освічена бюрократія. Про московську державу можна слушно сказати, що вона була не тільки іншою, але теж гіршою від других.

Проф. Олександер Янов (Каліфорнійський університет в Берклі), який головував на цій сесії намагався боронити освітній стан московських бояр, одначе присутні не поділяли його становища (до речі, проф. Янов недавно прибув із Совєтського Союзу). Проф. Микола Рязановський (Каліфорнійський університет у Берклі) опонував цьому підходові порівняльної методи, зокрема про так звані монгольські впливи на московську державу. Йому відповідав проф. Гелі, заявляючи, що цей новий підхід ще потребує дальшого опрацьовання.

Не менш цікавою була доповідь проф. Чарльза Й. Гальперіна (Індіянський університет) про поняття „руської землі" на сесії „Почуття національної свідомости". Виходячи з положення, що кожне суспільство є пов'язане з певною територією, розділяє спільну культуру, воно мусить теж посідати спільне поняття, які б мали б віддзеркалюватись в запасі слів, хоч певна кількість цих понять і не знаходить відбитку на мовному матеріялі. Гальперін зупинився коротко на працях Ліхачьова, Робінзона, Чернявського та Насонова. Насонов висловив думку про два значення виразу „руська земля": Київ, Чернигів, Переясляв — це вужче, а „ширше" — всі інші прилучені території, але в XII столітті вираз вживався одночасно і в ширшім і у вужчім значенні. Проф. Гальперін розглядав ці відношення інакше. До охрищення Русі цей термін мав географічне значення, а пізніше набув династичної та релігійної закраски. Не користувалися тим терміном князі суздальського періоду, вони знали тільки Суздаль, Владімір, Москву та Ростов. У XIII столітті під „руською землею" вони розуміли північносхідню територію та Москву, і значення тут династичне та географічне. У XIУ столітті під тим терміном розумілося вже московський центр, але виключалися всі пізніші „руські землі", щойно в XУ столітті після Фльорентійського Собору, почали появлятись згадки, в яких московська державна ідеологія об'єднує всі „руські землі" й набирає своєї основної форми. Новгородська держава займає в стосуванні цього виразу окреме місце, в документах піддається думка, що Новгород належить до „руських земель", але самого терміну не вживалося. Гальперін думає, що „руська земля" в першу чергу поняття династичне, пізніше релігійне, а опісля географічне. Вислів „Християнський" тут не означає національности, бо і так широкі маси простолюддя були поганами, скорше цей вислів означав панівну еліту. Дослідження в цій області є в початковій стадії. Слід вистерігатись пізніших нашарувань ідеологічних міркувань,теж з фольклорним матеріялом слід поводитись обережно. Дискусії після цього циклу доповідей не було.

Головою сесії під час обідньої конференції про „Слов'янську та східньоевропейську історію" був проф. Роман Шпорлюк (Мічіґанський університет).

Наступна конференція Асоціяції відбудеться в Ню Йорку.

„ІДЕАЛІЗМ" ТА „РЕАЛІЗМ"

(Закінчення зі стор. 2)

повстання в УССР, одночасно трудно погодитися на лоялізм. Тоді залишається щоденна політична боротьба, щось посереднє між революцією та еволюцією. Чи ми на таке здібні — покаже тільки будуччина.

Загіпнотизовані кількалітньою боротьбою за консолідацію (щось як совєтська боротьба за мир), яка виявила тільки одну давно відому правду, що до об'єднання ми ще політично не доросли. Ця акція досі виявила всю глибину нетолерантности із людожерним бажанням не тільки „вбити свого ворога", але й з'їсти його.

Може тому мало уваги звертаємо на події міжнародного значенн великої ваги, а саме: наближення Вашінґтон-Пекін. У кожному випадку Москва вже перелякалася. Можливо вплив дорадника президента Картера у справі оборони країни на даному етапі переважив вплив Державного секретаря. Зближення Вашінґтон-Пекін, якщо навіть не прибере змісту формального союзу, перекреслить ґлобальні впливи Москви і, можливо, ми уникнемо III-ої світової війни. Це також вплине на пожвавлення акції інакшедумаючих в СССР, побільшуючи відосередні тенденції національних республік.

Китай покищо ґігант, спаралізований „культурною революцією" чи її наслідками, є потенціяльним союзником ЗСА. Пекін припускає, що Захід, включно з ЗСА, не може успішно боротися зі все більшим впливом Москви у світі. Західні союзники ЗСА мініятюрні і слабі. Що ж тоді залишається?

Який рахунок дасть Пекін Вашінґтонові і взагалі цілому вільному світові за міжнародну співпрацю проти Москви, то ще не відомо, але він напевно буде значно більший, як Захід заплатив Сталінові свого часу за війну проти Гітлера.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2)

літератури та орієнтації на західню Европу.

Ваплітянський Збірник такий багатий змістом, що можемо подати про нього тільки найважливіше, згадуючи при цьому ВАПЛІТЕ (1925-1928) — Вільну Академію Пролетарської Літератури. Аркадій Любченко (1899-1945)зберіг архів цієї організації, який зберігається у Митрополита Мстислава.

Збірник складається з таких частин:

1. Змістовний „Вступ" редактора-впорядника (ст. 7-26).

2. „Легкосиня даль" (33 -204) — це головна частина Збірника, в якій подані твори всіх членів „Вапліте", очевидно вибрані їх писання, або їхні листи до себе. Весь цей матеріял потрібний, щоб зрозуміти ту добу, в якій все ж таки буйно розвивалася наша література, хоч проти цього явно виступала тодішня національна меншина, домагаючися, між іншим, „русскої опери" в Харкові...

В „Легкосиній далі" маємо писання таких авторів (або про них): М. Хвильовий, П. Тичина, М. Бажан, М. Семенко, В. Сосюра, М. Куліш, Ю. Яновський, А. Любченко, О. Довженко, О. Вишня, І. Сенченко, М. Яловий, О. Лейтес. (В організації було більше членів. — Л. Л.).

Справедливо інформуємо про Вапліте і подаємо вповні її програму:

„Вапліте кладе марксівський світогляд і програмові постуляти комуністичної партії, даючи широке право своїм членам користатись всіма художньо-літературними формами, як уже вживаними в світовій літературі, так і цілком новими".

Перша частина цієї заяви — це обов'язковий даток режимові, а друга, здійснювана її членами, привела до ліквідації Вапліте. Її три члени заявляють: „Треба виходити на широкий шлях світових творчих завдань, а не грузнути в своїй юшці. Треба позбутися провінції, яка знову починає огортати нас". Українці повірили Ленінові, який обіцював їм самостійність „вплоть до отдєлєнія",здійснюючи завоювання України як провінції. Тепер це саме робили і в культурній ділянці. Майже всі члени Вапліте зліквідовані, живими залишились такі, які сліпо служили урядові. У вільний світ зміг дістатися тільки Аркадій Любченко (1899-1945), що рік пересидів в німецькій тюрмі.

Іван Сенченко (1901-1976) давав такі „заповіти" тим, що хотіли жити в тодішньому режимі в Україні.

Перший заповіт — слухняність, бо тільки той, хто слухає, має перспективи в майбутнє".

Другий — покора, бо блажен, хто покоряється мовчки".

Третя заповідь — мовчання, а дальше „пресмикайтесь, лижіть черевики у папи, у мами, навіть у діток маленьких; плазуйте, бійтеся сильнішого, бийте, душіть слабшого". І тоді ви будете „на вершку блаженства".

У дальшій частині Збірника, названій „Голубі диліжанси" маємо листування деяких членів Вапліте. Хвильовий писав з Відня А. Любченкові, що „за всяку ціну ми мусимо вивести нашу літературу на широку Европейську арену". Ю. Яновський писав тому ж Любченкові, що на прем'єрі п'єси М. Куліша „Мина Мазайло" були „делеґації з Москви і Ленінґраду", і цей твір прийняли „страшно холодно", бо вони чекали побачити „гопачка та почути про галушки", а на сцені був Мина Мазайло. І. Дніпровський довідався від Куліша, що „дуже кепсько розуміють його п'єсу „Народній Малахій", „він випередив свою епоху і дав їй видовище, яке зрозуміють вибагливі наші потомки. В цім твоє щастя". Дніпровський писав, що автор п'єси „з'єднав Софокла з Шекспіром і поставив обох їх на ноги на нашім шляху".

У четвертій частині цієї книжки подані „Джерела до історії Вапліте" (231-254). Тут згадаємо про самоліквідацію цієї організації. На зборах 12-го січня 1928 Яновський сказав, що їхня організація ввесь час була у важкій атмосфері. Вона чимраз згущається і зараз — найгустіша... Обставини склалися так, що не вбачає іншого виходу, крім припинення існування організації. Бо це існування за таких обставин непотрібне і недоцільне, і організацію і журнал треба ліквідувати".

Під час дискусії про самоліквідацію згадували і про те, що „Донцов проголошував „Вапліте" як свого друга".

Книжка видана на дуже добрім папері, а 39 ілюстрацій на ще кращому. В книжці фота всіх згаданих письменників (понад 20!) та інші цікаві літературні ілюстрації. Хто цікавиться нашою літературою, може купити цей Збірник, ціна 4.95 дол. в м'якій оправі і 10.95 дол. в твердій. Адреса:

Mosaic Press, P.O. Box 1032, Oakville, Ont., Canada, L6J 5E9.